

卐 ભક્તિ મહા સંગ્રહ. 卐



જાપાત્રી પ્રગટ કરનાર:—

મત્સ'ંગ મંડલ શ્રી નરનારાયણ મંદિર, કાલ્યાણેશ્વરી મુંબઈ ૨

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાખિય વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૪૮૪૬

વર્ગીક

પુસ્તકાનું નામ ભક્તિ પદ સંગ્રહ

વિષય ૬-૧૧૨

ભક્તિ પદ સંગ્રહ.



જાપાની પ્રગટ કરનાર —

સત્સંગ મંડલ શ્રી નરનારાયણ મંદિર, કાલ્યાણદેવા મુખર્ષી ર



શ્રી નરનારાયણ મંદિરમાં, જૂદા જૂદા ધર્મના સાધુ સતો ભકતો વિગેરે વારંવાર પધારતા ત્યારે સત્સંગ મંડળમાં પોતાના ભજનો ગાઈ કંઈ કંઈ શુભવાત સંભળાવી જતા.

તેમાંથી જે ભજનો સારા લાગ્યા તે સ્વ. અમૃતલાલ સુંદરજી પદિયારે ઉતારી લઈ “ભજન સાગરમાં” પ્રસિદ્ધ કર્યા હતા.

તેની એક પછી એક એમ ૧૩ આવૃત્તીઓ કાઢવી પડી અને તે લાથીલાયજી ખખી ગયા.

આ સંગ્રહ પણ એવીજ રીતે ઉતારી લીધેલા ભજનોના છે.

નરસિંહ મહેતા, તુલસીદાસ, સુરદાસ, મીરાંબાઈ કબીર, નાનક વિગેરે મહાન ભકતો તથા સ્વામીનારાયણ ધર્મના પ્રભાનંદ, પ્રેમાનંદ, મુકતાનંદ, દેવાનંદ નિષ્કાનાંદ આદિ આગી સાધુઓની નીતિ ભક્તિ ને જ્ઞાન વેરાગથી ઉભરાતી આ વાણી છે.

મહાન પવિત્ર પુરુષોની પવિત્ર વાણી પોતાની વર્તણૂકમાં ઉતારી માણસો પોતાના અંતર પવિત્ર કરે અને તેમાં જે જે દોષ દેખાતા હોય તે દૂર કરે એવી અભિલાષા આવા પુરતક કૃપાવતારા ધરાવે એ તેા અવમાવિકજ છે.

આ પુરતક વાણી ઉતાવળથી કૃપાવતારામાં આવ્યું છે એટલે તેમાં ક્યાંક ક્યાંક ભૂલો રહી ગઈ છે તે લક્ષમાં છે, નવી આવૃત્તિ કૃપાવતારાની તક મળે તેમાં યોગ્ય સુધારો થશે.

આજ વાળા વર્ષથી શ્રી નરનારાયણ મંદિરમાં સાંજના સત્સંગ અર્થે સ્ત્રીઓ એકત્ર થાય છે તેમાં આ પદો ગાવાય છે જે તેનો સારો લાભ લેવાશે તેા આગળપરે ખીન પાંખે એવા ભજનોના સંગ્રહ પ્રગટ થશે.

ભક્તિ પદ સંગ્રહ.

૧

હારે એવા દુર્લાભ શ્રી ભગવાન છે રે,
જેનું નરને નારાયણ નામે છે રે-એવા
જેને વેદ ઉપનિષદો ગાય છે રે,
દેવ દેવી જેને વારણે જાય છે રે-એ૦
જોગી વનમંથ વસે છે જેને કારણે રે,
મુક્ત કોટી કોટી જામ એને વારણે રે એ૦
એતો અગ્નિલ લૂબંધ પતિ જોક છે રે,
એને અધમ ઉધારવાની ટેક છે રે-એ૦
હું તો જોઈને જીવું છું એની મુર્તિ રે,
હવે અખગી ન મેલું ઉરથી રે-એ૦
મારે એકજ આશ ધનશ્યામની રે,
હું તો માળા જપું એના નામની રે-એ૦
એવા મોંઘા હરિ તે સોંઘા થયા રે,
પ્રેમાનંદના ઉપર કીધી દયા રે-એ૦

૨

ભજો નર નારાયણ દેવા ભજો નર નારાયણ દેવા
જન્મારો સફળ કરી લેવા ભજો નર નારાયણ દેવા
પશુ પાંખીનો દેહ મટાડી, કીધાં પોતાના જેવા ભજો.
નારાયણનું નામેજ લેતા ઉગર્યા અન્નમેલ જેવા ભજો.
અધમ પાપીઓને ઉધારવાના એને પડ્યા છે હિંવા ભજો.
નાતમ નવલ છળી ઉરધારી પ્રહ્લાનંદ સુખ લેવા ભજો.

નરસિંહ મહેતાના પદ.

૩

અનુભવીયા રસ માણે મારી સજની, જે જાણે તે જાણે રે અનુ.
 એ અનુભવ દેવોને દુલંભ, સનક સનંદન ભોગી રે
 એ રસ શિવ કૈલાશે માણે, જાણે શુકદેવ ભોગી રે અનુ.
 ચૌદ લોકથી અપાર જે કહીએ. તે આનંદ સુખરાશી રે
 જ્યાં પરમાનંદ ત્યાં હોય આનંદ, અનંત અચળ અવિનાશી રે અનુ.
 એ આનંદ રસ જે પીયે તે, પામે પરમ સુખ ધામજ રે
 નરસૈયાનો સ્વામી એવો, આનંદ પૂરણ કામજ રે અનુ.

૪

સાધુ સાચે ભજે ચરણ ગોવિંદના માનવી દેહ તે તત્ત્વ કહીએ
 રામ કહો કૃષ્ણ કહો ગોવિંદ ગોપાલ કહો, નામ લેતા સુખ સર્વ લઈએ સા.
 હરિને ભજવા સદા અમર ઇચ્છા કરે, મુઠ તું તે અરે કાં વિસારે
 ભણે નરસૈયો ચતુર નર તે ખરો. હરનિશ હૃદયે હરિનામ ધારે સા.

૫

મેં ગાયો બ્રહ્મા તે પરમ આનંદસુ, કર્મના જીવ તે મર્મ જોલે
 ધર્મ ધુરંધરા એને જાણ્યાવિના રત્ન, ગુંજા કરે એક તોલે મેં.
 ભક્તને સુગમ જે નિગમને અગમતે, પાર જેનો કોઈએ ન લીધો
 રામની રૂચી તેને રૂચે નહિ કામની, પ્રેમરસ પ્રીતકરી જેણે પીધો મેં.
 સમ્યક્દાનંદને ભજતા આનંદ હોય. આનંદ હોય ત્યાં કલેશ નહોય
 નરસૈયો મુઠમતી ગાય એમ ગુણ કથી, પ્રમદ ભજવા થકી મોક્ષ હોય મેં.

હરિનામ વિના નર સુતકી એને અડવાનો અધિકાર નહિ
 પ્રભુતણ અવર ઉપાશે જે, ધિક ધિક તેનો અવતાર સહી હરિ.
 હરિ રંગે રાતો રહેજીયુ ગાતો, કરતો ગોવિંદ ગાન રે
 પ્રેમ ભક્તિરસ મમ્મ શ્યામનું, નિશદીન ધરતો ધ્યાન રે હરિ.
 તપ કરે તિરથ કોટી કરે કોઈ, નહિ આવે તે તોલે
 ભણે નરસૈયો ધન્ય ધન્ય શ્રી રામકૃષ્ણ મુખ જોલે રે હરિ.

ઓ ભાઈ! મને હરિ ગુણ ગાવાની ટેવ પડી
 મહારા નાથને મુકું ના એક ઘડી મને હરિગુણ ગાવાની ટેવ પડી.
 વિંધાયુ મન મુજ ના રહે અજગું પ્રભુ સાથે મહારે પ્રીત જડી મને.
 એ વિષ્ણુ અન્ય હવે નવ રૂચે, ચિંતામણી મુજ હાથે ચડી મને.
 ભણે નરસૈયો પ્રભુ ભજતા એમ ભવ ભય ભ્રમણા સઘળી ટળી મને.

મન માન્યુ મહારૂં મોહનમું વશ કરી લીધો શાને રે
 જોડ્યું ન ગમે ખીજનું હવે કામણ કીધાં કહાને રે મન.
 મૃગ સઘન વનના વિંધાયે મોરલી નાદ શુણી કાને રે
 તેમ વિંધાઈ રહ્યું મન મારૂં ગોવિંદજીના ગાને રે મન.
 જે જે રાગ જેને હોય બહાલો તે રીજે તે તાને રે
 નરસૈયો રસભર મન રીજે હરિરસ અમૃત પાને રે મન.

આનંદના ઓઘ વળીયા આંગણીયે મહા આનંદના ઓઘ વળીયા
 અપટમા સિધ્ધી આવી સામે ઉભી, કળશ કનકના ઢળીયા આંગણીયે
 પરબ્રહ્મ પૂર્ણાનંદને પામી, તાપ ત્રીવિધીના ઢળીયા આંગણીયે
 મહેતા નરસૈયાના સ્વામીને ભજતા, હરિસન્મુખ થઈ મળીયા આંગણીયે

૧૦

મને કૃષ્ણ જોવાના કોડ સૈયર ચાલોને
 હુંતો લાગું તમને પાય માંગ્યું ચાલોને
 ડેરે ડેરે દીવા કંઈ ને પૂજું સઘળા દેવરે
 શ્યામના સાથ મિલાવો શંભુ કંઈ તમારી સેવ સૈયર.
 સાસુ અમારી જશોમતી છે સસરે શ્રી નંદરાય રે
 કૃષ્ણ કોડીલો પ્રીતમ સાસરું ગોકુલગામ ગણાય સૈયર.
 ગોકુલ ગામની ગોવાલણી એનો શ્યામ થયો ચિતચેર રે
 મોહન મોહન રટતી મુખે જેના ઉરપર નાથે મોર સૈયર.
 હરિકીલા ગુણગાન કરે તેનો વૈકુંઠ મધ્યે વાસ રે
 ગાય શિખે ને સાંભળે નિત્ય નરસૈયો દાસનો દાસ સૈયર.

૧૧

ભોળીરે ભરવાડણુ હરિને વેચવાને ચાલી રે
 ગિરીવર ધારીને ઉપાડી મટુકીમાં ઘાલી રે ભોળી
 શેરીએ શેરીએ સાદ પાડે કાઢને લેવા મુસારીરે
 નાથ-અનાથનો વેચે ચૌટા વચ્ચે આહિર નારીરે—ભોળી

વ્રજનારી પુછે શું છે માંહી મધુરી મોરલી વાગીરે
 મટુકી ઉતારીને જોતાં મુઝાં સૌને લાગીરે—ભોળી.
 પ્રહ્લાદિક ઇંદ્રદિક સરખા કૌતક ઉભા જેખેરે
 યૌદ લોકમાં ન મળ્ય તે મટુકીમાં એકલા દેખેરે—ભોળી.
 ભકત જનોના ભાગ્યે વ્રજમાં પ્રગટયા અંતર જાગીરે
 દાસલડાને લાડ લઠાવે નરસૈયાનો સ્વામીરે—ભોળી.

૧૨

ભલે સંજ્યા અમે લોક ભરવાડાં નિત્ય વલોણું વલોવતારે લોલ-ભલે.
 લાળ લાળ ધેનુ ખાવા નંદ ઘેરે દુઝે મેડ રવૈયે ઘાલીરે લોલ-ભલે.
 એકપા ધુમે સપીકા ગોરાં એકપા કાનજી કાળારે લોલ-ભલે.
 હળવે હળવે ધુમજે કાનીયા ગોળી નંદાશે મારીરે લોલ-ભલે.
 હળવે હળવે ધુમેજે કાના તો ભયકાં આપીશ ખોરાંરે લોલ-ભલે.
 આપણે જે ખેતરમાં ખોરાં ખાઈસું છોરાં તે ચારશે ઠારારે લોલ-ભલે.
 સાતે સાયરની ગોળીરે કીધી અંદાને સુરજ જે શાખીરે લોલ-ભલે.
 કાળી તે નાગના નેતરાં કીધાં મેડનો કીધો રવૈયોરે લોલ-ભલે.
 રહેજે મળ્યો મહેતા નરસૈનો સ્વામી સાત સાયર વલોવતારે લોલ-ભલે.

૧૩

કુળજાને કહેજેરે ઓધવ એટલું
 હરિહીરો આપ્યો છે તારે હાથ જો.
 કુળજાને કહેજેરે ઓધવ એટલું
 એને તો આધેરે ઘડી નવ કીજીએ
 ઘેલી કદી પણ નહિ કરતી અંહકારજો.

શિખ વિરંચી સરખાને એ જડયો નથી
 ઋષિ મુની જોળે પામ્યા નથી હુણ પારને કુળજા.
 કંઝ તણા ધરની દાસી કુળડી
 પાચી મુદર શામળીયો ભરઆરને
 નરસૈયાનો શ્વામી અગમ સ્હેજે મળ્યો
 બહાલો આવાગમન નિવારણ હારને કુળજા.

૧૪

દ્વારકાના વાસીરે અવસરે આવજોરેજી, રાણી રૂકમાણીરે કેરા કંથ
 દુષ્ટ દુર્યોધનરે લાગ્યો મને પીડવારેજી, પ્રભુ મારા યોગમ ન્યાળું
 તારો પંથ-દ્વાર
 ગજનં મુકાવ્યોરે અણીસમે ગ્રાહ્યકીરેજી, કીધી તમે સુધન્વાની બહાર,
 નરસિંહ રૂપેરે હિરણ્ય કશિપુ હણ્યોરેજી, ભકત પ્રહલાદનો કીધો
 ઉદ્ધાર-દ્વાર.
 વસમી આવેજારેબહારે ચઢજો વિઠલારેજી, ધાજો પ્રભુ દ્રોપદી માટે નિર્ધાર
 ગડડે ચઢીનેરે ગોવિંદ પધારજોરેજી વિનવે દાસ નરસૈયો વારંભવાર-દ્વાર.

૧૫

તમારો ભરોસો મને ભારીરે

સીતાના સ્વામી તમારો ભરોસો મને ભારી

રંક ઉપર બહાલો ચમર ઢોલાવે, ભુપને કીધા ભીખારી રે સીતા.
 નખ વધારી હિરણ્યાકશ્ય માર્યો, પ્રહલાદ લીધો ઉગારી રે સીતા.
 પાંડવોની બહાલે સહાયજી કીધી, લાખા ભુવનમાં મેલીખારી રે સીતા.
 ભક્તે મળ્યો મહેતા નરસિંહનો સ્વામી, નામ ઉપર જાઉં વારી રે સીતા.

તુલસીદાસના પદ.

દિનકો દયાળ છોડી કૌન શરણુ જાઉં
કૌન શરણુ જાઉં પ્રભુ કૌન ગુણુ ગાઉં—દિનકો.
પ્રભુ ગરીબ કે નિવાજ મેં ગરીબ તેરા
એક ઘેર કહો દયાળ તુલસીદાસ મેરા—દિનકો.

રામ નામ આધાર અળ મોહો રામ નામ આધાર
રામ નામ જપ જપો અહરનિશ, એહિ જગતમે સાર-અળ.
નામ સદા સુખદાયક શુભ વર્તાવે મંગળ ચાર-અળ.
નામ લેત દુઃખ દાડેન નાશત. નામ કરે ભવપાર-અળ.
તુલસીદાસ પ્રભુ બીનતી કરત હૈ, ચરણુ કમલ નિરતાર-અળ.

તેરી ગતિ હોયગી પ્રાણી, રામ ગુણુ ગાયકે
રામ ગુણુ ગાય કે ગોવિંદ ગુણુ ગાય કે—તેરી.
કહા ભયો કાશીકો વસવો કહા ભયો તિરથ નાયકે
કહા ભયો શિર લોચન કીને, કા ભયો જટા બઢાય કે—તેરી.
કા ભયો તપ તીરથ વ્રત કર, કા ભયો ભજુત ભગાય કે
તુલસીદાસ આશ રઘુવરકી, ચરણુ કમલ ચિત લાયકે—તેરી.

૧૯

સાથે મનકે મીતા રઘુવીર સહિ મનકે મીતા
કળ શીળરી કાશીકું ધાઈ કહાં પઢી આઈ ગીતા—રઘુ
બુઠે ફલ તાકે પ્રભુ ખાચે વાનર કીચે પુનીતા—રઘુ.
રાજ્ય દીયો વિભીષણ કું જેહિ બંધુ હરણ કી સીતા—રઘુ.
તુલસીદાસ પ્રભુ શુદ્ધ ચિત્ત માનત સો જન જગમે જીતા—રઘુ.

૨૦

મેં હરિ પતિત પાવન સુને
મેં પતિત તુમ પતિત પાવન દોઉ જાનક બને—મેં.
ઐર પતિત અનેક ઉદારે જાત ન કાહુકી ગને
તુલસીદાસ પતિત મેં નામી શરણ રાખો અપને—મેં.

૨૧

અયોધ્યા મેરી ખીલ રહી	ઘર આચે સીયા લછમન રામ	અ.
ગાગ ખીલે બગીચા ખીલે	પુલ્લી વનકી વેલી	
નગર લોક સખા એસે પુલે	શોભા વણી ન જાઈ	અ.
સીતા રામ સિંહાસન બેઠે	લછમન ચમર ઢાલાવે	
માત કૌશલ્યા કરત આરતી,	તુલસીદાસ ગુણગાવે	અ.

૨૨

જાનકી નામ સ્હાથ કરે ફીર કોન બીગાર કરે નરતેરો.
સુરજ મંગળ સોમ ભૂગુ સુત બુધ ગુરૂ બને વરદાયકતેરો.

રાહુ કેતુકી ચલે નહિ કહ્યુ કયા કરે બાપુરો શનીચર ચેરો જા.
 દુષ્ટ દુશ્માસન નિર્બળ દ્રૌપદી ચીર ઉતારે કુમંતર પ્રેરો
 બકી રહાય કરી કરૂણાનિધી બઢ ગયો ચીર સુમાર ઘણેરો જા.
 ગર્ભમેં રાખ્યો પરીક્ષિત અશ્વત્થામાને અસ્ત્ર શસ્ત્રસું ઘેર્યો
 ભારતમેં ભરવીરકે અંડા તાપર ગજકો ઘંટા ગેરો જા.
 બકી રહાય કરે કરૂણા નિધી; તાકો જગમેં ભાગ્ય બહેરો
 રઘુવીર સંતનકે સુખદાયક તુલસીદાસ ચરણનકો ચેરો જા.

૨૩

ભળો રઘુવર શ્યામ જુગલ ચરના

જુગલ ચરના વાંપે ચિત ધરના ભળો

ઇતહિં અયોધ્યા નિર્મલ સરજી, ઉત મથુરા શિતલ જમુના.
 ઇત કૌશલ્યા મૈયા ગોઢ ખેલાવે, ઉત જશોદાજી ઝુલાવે પલના.
 ઇત કીરટ મુગટ શિર રાજે, ઉત શિર મોર મુગટ ધરના.
 ઇત ધનુષ્ય બાણ કર સોહત, ઉત મોરલી મુખપર ધરના.
 ઇત ચરણસે અહલ્યા ઉધધારી, ઉત કુબળ સંગ કીયો રમના.
 ઇત શાયર પર શિલા ઉતારી ઉત ગિરીવર નખપર ધરના.
 ઇત રાવણ દશ મસ્તક છેદે, ઉત કંશ મારી પ્રાણ હરના.
 ઇત તુલસી ઉત સુર કહાવે, જુગલ ચરણ પર ચિત ધરના.

૨૪

રામ નામ ગુણુ ગાના કર મન
 સનક સનંદન સનતકુમાર કહે

રામ નામ ગુણુ ગાના
 નારઢ ચેહિ બખાના કર.

યાજ્ઞવલ્કય ભરદ્વાજ સોં જોલે	તિરથરાજ સુહાના	કર.
રામ નામકી યે પ્રભુતાઈ	ગુનિકા ચઢી વિમાના	કર.
કાગભુંસડી કહે જગપતિસું	નિશ્ચય નિર્ણય ઠાના	કર.
ઋષિ કૃપાસે શબરી ગાયો,	મિલી પ્રભુસે આના	કર.
પ્રેમસહિત વાકે ફલ ખાયે	પહુંચાઈ નિજ ધામા	કર.
દામકેધ મદ લોભ નિવારન,	શિવ ઉમા કુંદે જ્ઞાના	કર.
રામ નામકી મહિમા મોટી,	મેં એસા અનુમાના	કર.
તુલસીદાસ ધન્ય ધન્ય વ-સાધુ	ગાયે વેદ પુરાના	કર.

૨૫

સુરદાસના પદ.

ગોવિંદ કૃષ્ણ હરિ ભજેરે લૈયા ગોવિંદ કૃષ્ણ હરિ
 એ કાયા કાગજકી પુતરી છીનમે જાત જરી—ભજે.
 માલ દામ કછુ લાગત નહીં છુટત ના ગઠરી—ભજે.
 જામુળે સુર પ્રભુ ના સમર્યો તામુળ ધુળ પરી—ભજે.

૨૬

પ્રગટ ભઈ જગ જાની અખતો પ્રગટ ભઈ જગ જાની
 વો મોહનસે પ્રીતી નીરંતર કયોંકર રહેગી છાની અખતો.
 કહા કરં યે સુંદર મુર્તિ ધન નૈનનમે સમાની અખ.
 નીકસત નહિ બહુ પચી પચી હારી રોમ રોમ ઉરજાની અખ.
 કેસે અલગ નિકારી શકે જો મિલા દુધમે પાની અખ.
 સુરદાસ અંતરયામિ પ્રીત અંતરસે ઉભરાંની અખ.

૨૭

નૈનનહિકો નિકો મિલવો નૈનનહિકો નિકો
 નંદકો લાલ જીવન ધન સર્વસ, ઐર જગત સખ શીકો—મિલ.
 ધર્મ શાસ્ત્ર લાગવત ગીતા ગુઠ જ્ઞાન પોથીકો—મિલ.
 ખાટી છાશ મોહો કામ ન આવે સુર ખવૈયા ધીકો—મિલ.

૨૮

જનમ સારો ખાતોમે ખીત ગયો
 ખાર વરસ ગયે લડકાઈ ખીસે તરૂણ લયો
 ત્રીશ વરસ માયાકે કારણ દેશ વિદેશ ગયો—જનમ.
 ચાલીશમેં સુખ સંપત પાયો નીત નીત લોલ નયો
 આશા તૃષ્ણા બઢન લાગી ઐસે ચલત ગયો—જનમ.
 સુકી ત્વચા કમર લઈ ઢીલી જોળન ઠાઠ ગયો
 બેટા બહુઅર કહયો ન માને અબતું બુદીઓ લયો—જનમ.
 ના હરિભજન નહીં ગુરૂ સેવા ના કછુ દાન દીઓ
 સુરદાસ ઐસે તન ખોયો મીથ્યા જનમ લીયો—જનમ.

૨૯

બેર બેર નહિ આવે અવસર બેર બેર નહિ આવે
 જો જાને તો કરલે લલાઈ જન્મે જન્મ સુખ પાવે અવ.
 ધન જોળન અંજલીકો પાની વણસંતા દેર ન લાગે
 તન છુટે ધન કૌન કામકો કાયકું કૃપણ કહાવે અવ.
 જાકો મન લાગ્યો કૃષ્ણ રનેહસું જુઠ કબહું ન આવે
 સુરદાસ પ્રભુ ચેહી વીનતી હરખી નિરખી ગુણ ગાવે અવ.

રાખો તેસે રહું જૈસે તુમ રાખો તેસે રહું
 જનત હો સુખ દુઃખ નિજ જનકો, સુખસે કહા કરી કહું જૈસે.
 કમલ નયન ધનશ્યામ મનોહર, અનુચર ભયો રહું
 સુરદાસ પ્રભુ ભકત કૃપાનિધી, તુમરો શરણુ ગ્રહું જૈસે.

હરિ દરશનકી પ્યાસી અંખીયા હરિ દરશનકી પ્યાસી
 દેખ્યો રહાઉં દયાનિધી આપકું, નિશદીન રહત ઉઠાસી અંખી
 નેહ લગાય ત્યાગ ગયે તૃણસમ, ડાર ગયે ગલે ફાંસી
 હુંઠયો વન વન આજ શીરત હું. વૃંદાવનકો વાસી અંખી.
 મેરે મનકી કોહુ કયા જનત, લોગ કરત હે હાંસી
 સુરદાસ પ્રભુ તુમરે દરશનીન, કરવત લેઉંગો કાશી અંખી.

કબીરના પદ.

રામ ભજે સો જીતા જગમેં રામ ભજે સો જીતા
 હૃદય શુદ્ધ કીયો નહિ નિજકો શીખે ભાગવત ગીતા—જગમે.
 હરિસું હેત ન બાંધ્યો મુરખ કહત સુનત દિન ખીતા—જગમે.
 ધન જોબન કછુ કામ ન આવે કામ ન આવે મિતા—જગમે.
 કહત કબીર કાત્ર લે જાયેગો જયું બકરેકું ચિત્તા—જગમે.

૩૩

ગોવિંદો ન ગાયો ફીર તું કહા કમાયો બાવરા—ગોવિંદો.
 એરણકી તો ચોરી કીની દીઓ સુધ કો દાન રે
 ઉથે ચઢકે દેખન લાગ્યો ક્યું નાયો વિમાનરે—ગોવિંદો.
 આપ મુસાફર રાહમે બેઠો લાગ્યો બસાને ગામ રે
 કાલ જપેટમેં ઉડ જાયગા હોગા સક્ષા મેદાનરે—ગોવિંદો.
 પથ્થરકી તો નાવ બનાઈ, ઉતરન ચાહવે પાર રે
 કહે કબીર સુનો લાઈ સાધુ, ડુબ મુવો મજ ધારરે—ગોવિંદો.

૩૪

આનંદ કો ઘર પાયો અળ મેં આનંદકો ઘર પાયો,
 જળસે કૃપા ભઈ સદગુરૂકી, અભય નિશાન ચઢાયો—અળ.
 કામ કોધ કી મટકી પટકી, ગંગા જ મ ના ન્હાયો—અળ.
 હૃદ ઘર છોડી બેહૃદ ઘર આસન, ગગન મંડલમે છાયો—અળ.
 ચંદા સુરજ દિન ન રૈન ન, તહાં મેં મઠ ઠેરાયો—અળ.
 કહે કબીર સુનો લાઈ સાધુ, અલગ નિરંજન ગાયો—અળ.

નાનકે.

૩૫

રામ ભજન કર લાઈ, અળતો રામ ભજન કર લાઈ,
 રામ ભજન ખીન વૃથા જાત હે, કાલ નિશાન બજાઈ—અળ.
 દેવ કરત હે આશા બકી, સો માનુષ દેહ પાઈ—અળ.
 કરની તો કછુ બની ન તોસુ, અળ કર ભજન સવાઈ—અળ.
 બે યહ અવસર ચુકે પામર, ફીર કે નાહી ભલાઈ—અળ.

ખીન હુરિ લજન લલા નહિ તેરા, સત કહું રામ હુવાઈ—અખ.
 લખ ચોરાસી ફેરા ફીરકે, ભટક ભટક મરનાઈ—અખ.
 રામહિ રામ રટો નિશિવાસર, અતિશય પ્રીત લગાઈ—અખ.
 નાનક રામ ભજે મેરે ખ્યારે, હિન ચિતસે લૌ લાઈ—અખ.

મીરાંબાઈ.

૩૬

શું કરું રાજ તારા, શું કરું પાટ તારા,
 ચિતડા ચોરાણાં તેને શું રે કરું રાણા શું રે કરું?
 ભૂલી ભૂલી હું તો ઘર કેરા કામ રાણાજી તેને શું રે કરું.
 અન્નડા ન ભાવે નેણે નિંદ્રા ન આવે,
 ગિરધરલાલ વિના ઘડી ન આરામ—તેને શું રે કરું—ભૂલી
 ચિતોડ ગઢમાં રાણી ચોરે ચોટે વાતો થાય.
 માનો મીરાં આતો જીવ્યું ન જાય—તેને શું રે કરું—ભૂલી
 ઉભી બજારે રાણા ગજ આડ્યો જાય છે,
 શ્વાન ભસે તેને લજ્જા નવ થાય—તેને શું રે કરું—ભૂલી
 નિંદાકરે રાણાતારા નગરના લોક એ,
 ભજન ભુલું તો મારો ફેરો થાય ફેરક—તેને શું રે કરું—ભૂલી
 મનમાં ભજે મીરાં નારાયણ નામને,
 પ્રગટ ભજે તો મહારા છાડી જજે ગામ—તેને શું રે કરું—ભૂલી
 નગરીના લોક રાણી મીરાંને મનાવે,
 માંનો માંનો કંઈ, છોડો એવી ચાલ—તેને શું રે કરું—ભૂલી
 બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગિરધરના ગુણ વહાલા,
 હરિને ભજીને હું તો થઈ હવે ન્યાલ—તેને શું રે કરું—ભૂલી

ખ્યારા ગોવિંદ ગુણ ગાશું રાણાજી, અમે ખ્યારા ગોવિંદ ગુણ ગાશું,
ચરણામૃતનો નેમ અમારે, નિત્ય ઉઠી મંદિર જાશું.—રાણા
રાણાજી રૂઠશો તો રાજ તજશું, પ્રભુ રૂઠે તો ક્યાં જાશું.—રાણા
રામનામનો જાજ બનાવશું, તેમાં જોસીને તરી જાશું.—રાણા
બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગિરધર નાગર આવા ગમન તજ જાશું.—રાણા

ચરણ રજ મહિમા મેં જાની, ચરણ રજ મહિમા મેં જાની
જસ ચરણસે લક્ષ્મી વિભીષણકું, દી લંકાકી રાજધાની—ચરણ.
જસ ચરણસે ગંગા નિકસી, ભગીરથ ભુપર આની,
જસ ચરણસે અહલ્યા ઉધારી ગૌતમ ઋષીકી રાની—ચરણ.
જસ ચરણસે મિત્ર સુદામાકું, સંપત દી મનમાની,
મીરાં કહે પ્રભુ ગિરધરના ગુણ ચરણ કમલ ચિત સાની—ચરણ.

અરજ કરે છે મીરાં રાંકડીરે ઉભી ઉભી,
મુનીવર સ્વામી મહારા મંદિરે પધારે વહાલા,
સેવા કરીશ દીન રાતડીરે—ઉભી ઉભી—અરજ.
કુલના હાર વહાલા પુલના ગજરા કડં,
પુલના તોરા પુલ પાંખડીરે—ઉભી ઉભી—અરજ.
બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગિરધરના ગુણ વહાલા,
તમને જોઈને ઠરે આંખડીરે—ઉભી ઉભી—અરજ.

જાગો તમે જહુપતિરાય
 ઘડી મહારા ધુંધટડા માંચ
 તમમન સોંખ્યા છે શરિર
 છોડી મેં તો કુલની મરજાદ
 નથી દીધાં કથીરના દાન
 એમ રૂડા નાવે વિમાન
 તમે મહોટા છો મહારાજ
 ગુણ એવા ગાય મીરાંબાઈ

એક પળ નેણાં ખોલીયે
 હસીને હરિ ખોલીયે
 બહાલમ જાઉં વારણે
 ગિરધારી તારે કારણે જાગો.
 કંચન કયાંથી પામીએ
 અમરાપુર કયાં માણીયે જાગો.
 અમર કરૂણા કીજીએ
 દાસીને દર્શન દીજીએ જાગો.

વાગે છે રે વાગે છે વૃંદાવન મોરલી વાગે છે
 એનો શબ્દ ગગનમાં ગાજે છે વૃંદાવન મોરલી વાગે છે
 આણીતીરે ગંગા બહાલા પેલીતીરે જમુના
 વચમાં જોકલીયું રાજે છે વૃંદાવન.
 વૃંદાતે વનને માર્ગે જાતા બહાલો દાણદધીના માગે છે વૃંદાવન.
 બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગિરધરના ગુણ એતો દર્શનથી દુઃખ ભાંગે છે.

જુદા જુદા સાધુ સંતોના પદ.

ખીગરી કૌન સુધારે નાથ ખીન ખીગરી કૌન સુધારે રે
 બની બનીકા સખ કોઈ સાથી ખીગડીકા કોઈ નાંહી રે
 ભરી સખામેં લજ્જા રાખી, દીનો નાથ સહાઈ રે ખી.

કડવી વેલકી કડવી તુંબડીયા સખ તિરથ શ્રીરી આઇ રે
ગંગા નહાઇ જમુના નહાઇ તોય ના અઇ કડવાઇ રે બી.

૪૩

નારાયણ જીનકે પરિપાલક તીનકો કૌન દુઃખાય શકે
મહલાદ ભક્તકો ડાંગ અગનમેં રોમ ન એક જલાય શકે ના.
ગજકું પકડ આહને ખેંચા, નહિ જળ ખીચ દુખાય શકે ના.
દ્રૌપદ સુતાકી ખીચ સલાકે રેચં ન લાજ ઉડાય શકે ના.
બ્રહ્માનંદ જો હરિગુણ ગાવે, સો નિર્ભય પદ પાય શકે ના.

૪૪

જહાં પરમ ધામ પરમેશા, કોઇ ચલો હમારે દેશા
ઉદય અસ્ત નહિ ઉત્પતિનાશા, કરમ કાળ નહિ કલેશા,
અનંત અખંડ આત્મી ઉજ્યારા, ન આવાગમન અંદેશા—કોઈ.
નિજનંદ નાથ નિરાલંગ પાર ન પાવે શેષા,
સુરનર મુનીવર કરત હે સુમરન ધરત ધ્યાન મહેશા—કોઈ.
અનંત સંત તત્ત્વદર્શી જહાં રમણીક ભૌમ હંમેશા,
દાસ સુરાર રવી ગુરૂ ચરણે હરહમ રહે હંમેશા—કોઈ.

૪૫

બનમારી તેરી નજર ઠગારી હો,
ઠગીલીને સનકાદિક નારદ ઠગીલીયે બ્રહ્મા ત્રિપુરારી હો—વન.
ઠગીલીને સૌનક શુક જોગી વ્રજ ત્રિય ઠગી ભઇ જગન્યારી હો—વન.
ગોપીચંદ ભરથરી ઠગી, કીને ભૂપતી નપટ ભીખારી હો—વન.
બ્રહ્માનંદ કહે ઠગ વિદ્યા કાં શિખે કુંજ વિહારી હો—વન.

૧૮

૪૬

શિર કાલ ખડા હય સોદા તો કરવે હરિ નામકા રે શિર.
કહેતા હઉ કહે જાત હું. કહા બજાવું ઢોલ,
શ્વાસા ખાલી જાત હે ત્રીન લોકકા મોલ રે શિર.
જાના તે રહે ના નહિ, મરના ખીસવા ખીસ.
દો દીન દુનીયાકે લીયે, મત ભુલો જગદીશ રે શિર.
ધન જોખન યું જાયેગો, જાવિધ ઉડત કપુર,
નારાયણ ગોપાલ ભજ, કયું આખે જગધુર રે શિર.

૪૭

ભજ મન નારાયણ નારાયણ નારાયણ—ભજ.
નારાયણ યહ જગતમેં હય દો વસ્તુ સાર,
સખસે મીઠો મોલવો કરવો પર ઉપકાર—ભજ.
નારાયણ પર લોકમેં યહ દો આવત કામ,
દેના મુઠી અન્નકી લેના ભગવદ્ નામ—ભજ.
નારાયણ દો ખાતકો દિજે સદા વિસાર,
કરી ખુરાઈ ઔરને આપ કીયો ઉપકાર—ભજ.
દો ખાતનકું ભુલમત જો આહે કલ્યાણ.
નારાયણ એક મોતકું દુખ શ્રી ભગવાન—ભજ.

૪૮

મોરે સદગુરુ દીની બતાય દલાલી લાલનકી—
લાલ લાલ સખકોઈ કહે સખકે પદ્મે લાલ,
પણ ગાંઠ ખોલ દેખે નહિ યાખીધ લયા કંગાલ—દલાલી.

લાલ પડા ચોગાનમેં રહી કીચ લપટાય,
 સુરખ ઠોકર દે ચલે સમજી લીયા ઉઠાય-દલાલી.
 સદગુરૂ એસા કીજીએ જયું મહેંદીકા પાત,
 લાલી અંતરમેં ભરી હરિઆલી વાંકી જાત-દલાલી.

૪૯

સખકું ખાયા હય કાલને સખકું ખાયા હય
 પ્રાણી છોડ વૃથા અભિમાન, કાલને સખકું ખાયા હય.
 રાવણુ રામ વાળી બળ ધારી, વિક્રમ ભોજ ભરથરી ભારી
 યાજ્ઞવલ્કય શંકર તપ ધારી, ગુરૂ વશિષ્ઠ ઔર દ્રોણાચારી
 હિરણ્યકશિપુ કંસ બળીસે તજ ગયે માયા હય-પ્રાણી૦
 દશરથ ઔર કરણ મહા દાની, બલીરાજા ઔર બ્રહ્માજી
 કૌરવ કુલને તણ જીતગાની, ગયે છોડ રહ ગર્ભ વહ કહાની
 વિશ્વામિત્ર વ્યાસ મુની નારદ વિષ્ણુ હરાયા હય-પ્રાણી૦
 અર્જુન ભીમ યુદ્ધિષ્ઠીર સખરે, દુર્યોધન સહદેવ નકુલરે
 દુર્વાશા શુક સખર જનકરે, કર ગયે નામ છોડ ગયે ભવરે
 બલદેવ વંશ કૃષ્ણ બલદેવા સ્વર્ગ સીધાયા હય-પ્રાણી૦
 અક્ષતપુત્ર ઔર રૂસ્તમ ખહાં, અકબર આલીમગીર સેરવાં
 ગયે હુમાયુ બાબર હુકમા, કરગર્ભ મૌન લુકમા કી લુકમા
 દારા ઔર સિકંદર મર ગયે પતા ન પાયા હય-પ્રાણી૦
 જોગી જતી સિદ્ધ ઔર સાધક, દંડી સન્યાસી વ્રતપાત્રક
 રાગી ઔર સમાજ બક બક, લાયક ઔર મરે ના લાયક
 કહે નારાયણ ખીના ભજન કયું જન્મ શુભાયા હય-પ્રાણી૦

નહિ છુટેગી યારો લગી નહિ છુટેગી યારો
 જાકી યાસે લગન લગી સો કબના છુટેગી યારો.
 લગન લગી હરિચંદ રાજાકી નેમ ધર્મ ધાર્યો
 ભંગીકે ઘર પાની ભર્યો પર સત્ય નહિ હાર્યો—જાકીં
 લગન લગી પ્રહલાદ ભક્તકી પર્વતસે હાર્યો
 ભક્ત ઉદ્ધારણ કારણ હરિ નરસિંહ રૂપ ધાર્યો—જાકીં
 લગન લગી દ્રૌપદી રાનીકી કૃષ્ણ ધ્યાન ધાર્યો
 નવ ગજ ચીર અર્જે કરદીનો દુઃશાસન હાર્યો—જાકીં
 લગન લગી મોરધ્વજ રાજાકી ભક્ત પદ્મ પાર્યો
 વચન નિવાહન કારણ નિજ સુત શિષ્ય ધર્યો યારો—જાકીં
 લગન લગી સુદામા ભક્તકી કૃષ્ણ ભક્ત ભારો
 મીરાંબાઈ ચૌર સજનો કસાઈ ધન ભગત તાર્યો—જાકીં
 દુનીયાકી લગન લગી માયાસે માતપિતા ત્રીય યારો
 ઘાસીકી લગન લગી ગિરધરતે ચરણકો લીયો સહારો—જાકીં

તમે ભાવ ધરીને નરનારી ભજે રાધે માધવ ગિરધારી
 ગિરધારી ભવ ભવ હારી ભજે રાધે માધવ ગિરધારી,
 જે બુધર ભજશે ભાવે કામકોષ ન તેને સતાવે,
 તેને જમના તેડા નાવે રે—ભજે
 જેને પરમેશ્વરમાં પ્રીતી, જેની સદાય રૂડી રીતી,
 એતો જગને લેશે જીતીરે—ભજે.

શણે પ્રભુમાં પ્રીતી સાચી ને કદી એ પડે નહિ કાચી,
આવે નટવર નાચી નાચીરે—ભજો.

જન ભાવે ભંક્તિ કરતા જઈ સત્સંગતમાં ઠરતા,
એતો મોહનજીને મળતારે—ભજો,
જેને બદ્રીપતિનું જ્ઞાનું તેને ટળશે જમનું પાનું,
હરિજનને સંકટ શાનું રે—ભજો.

૫૨

તમે રામ ભજો હૃદયેથી ફરી જન્મ ન આવે જેથી
તમે સંસારી લ્યો ચેતી. આવે કરણી છે રેતી,
વહી જશે કંદો સંભાળ મુકી જાંતળ-પ્રભુ લ્યો ભજી-તમે.
આ માયા જાળ છે જુરી બંધાવ ન ધરો સખુરી,
એ જુરો છે ભવ પાસ તેનો મહા ત્રાશ વિષયને તજી-તમે.
વય તો સઘળી ગઈ વીતી સમયાં નહિ સીતાપતી,
જે છે મહા દુઃખ હરનાર સુખ કરનાર રટી લ્યો હજી-તમે.

૫૩

નાથ તમે નિર્ધનીયાનું છો નાણું ભાસો અખુટ હીરાની ખાણું—નાથ.
કુંવર બામનું આવ્યું શ્રીમંત ત્યારે નરસિંહ પાસે ન્હોતું નાણું,
મ્હામેરૂં લઈને પ્રેમે પધાર્યા, ત્રીકમ સાચવ્યું ટાણું—નાથ.
મીરાંબાઈ પર મ્હેર કરી ઘણી ઝેર જે વખતે પીવાણું,
ઘટઘટમાં ગોવિંદ દેખાયા ઠાણું રહ્યું ન ઠેકાણું—નાથ.
મુકતાકાળ બહુ મોંઘા કીધા ને સોંધું કીધું અતિ દાણું,
હરિ શુઃ વચને ગોલે લાખો આખી ઉમરમાં જાણાણું—નાથ.

નાથ તમે તુલસીના પત્રે તોલાણા,
 એવા ગુણુતો ગોવિંદના ગવાણા-નાથ.
 બોડાણે બહુ નામીને સેવ્યા તો પ્રેમ બંધનમાં બંધાણા,
 કૃપા કરીને પ્રભુજી પધાર્યા તે ડાકોરમાં દર્શાણા-નાથ.
 હેમ બરોબર મુલ કયું તો વાલ સવામાં તોલાણાં,
 ગુગળી પ્રાદાણુ ઘેર વળ્યાને સંતને વચને વેંચાણા-નાથ.
 મધ્ય ગુજરાતમાં રચી દ્વારીકા વેદ પુરાણે વંચાણા
 હરિ ગુરૂવચને ગાય છે લાખો જગતમાં એવા જણાણા-નાથ.

હરિભજન કરી સુખ સંપત પામ્યા છે સઘળા બાણો
 તેને કુડ કહે તે પામરનું બોલ્યું કુડ પ્રમાણો
 વાલે કંચનના મંદિર કીધાં દીન બાણી સુદામાને દીધા
 પ્રભુ સમરથથી કારજ સીધ્યા-હરિ ભજન.
 નરસૈયે નૌતમ ટેક ધરી જેનું મામેરું હુંડી હરિએ ભરી
 પ્રભુ પદ પામ્યા સંસાર તરી-હરિભજન.
 બુઝ્યો મીરાં રાજની રાણી જેને પાપીએ પાયું વિખ આણી
 રાખ્યું પુરષોત્તમે મુખનું પાણી-હરિભજન.
 એવા કોટીક જનને ન્યાલ કર્યા તેના જન્મ મરણ સંતાપ હર્યા
 દેવાનંદને વહાલો સહેજે વર્યા-હરિભજન.

એ શેરીએ નવજઈએ સૈયર શાણી એ શેરીએ નવ જઈએ
 એ શેરીમાં શ્યામસુંદર વસે છે નજર પડે તો ઘેલા થઈએ સૈયર.
 ઘર કામકાજ પછી કંઈ નવ સુજે સગા કુટુંબના ન રહીએ સૈયર.
 એ ધુતારાની દ્રષ્ટી પડે તો શુદ્ધ બુધ સૌ ખોઈ દઈએ સૈયર.
 ચંદ્રસખી ભજ બાલકૃષ્ણ છખી સર્વસ એના પછી થઈએ સૈયર.

સાંભળ ખડેની હરિ રીજ્યાની રીતડી, મોહનવરને માન સંગાથે વેરજો.
 સાધન સર્વે માન બગાડે પલવિષે, જેમ ભેળાયું પયસાકરમાં ઝેરજો.
 દાસી થઈ રહેજે તું દિનદયાળની, નીચીટેલ મળે તો માને ભાગ્યજો.
 ભવ બ્રહ્માદિકને નીચે મળતી નથી, પુરૂષોત્તમ પાસે બેઠાની જાગ્યજો.
 પ્રીતકરે પુરૂષોત્તમ સાથે નિત્યનવી, દાર્ઝીશમાં દેખી કેતું સન્માનજો.
 મુક્તાનંદનો નાથ મગન થઈ સેવજે, તો રીજે રસીયોવર સુંદર શ્યામજો.

જેપદ દુર્લભ દેવને પ્રાણી પામ્યા છો તેહ
 રામસમર દિન જાય છે અવસર વિતી જાય છે.
 સ્થિર રહેવું નથી જગતમાં મોટું મરણનું સાલ
 કોઈ ચાલ્યા ને કોઈ ચાલશે કોઈ આજ કોઈ કાલ-રામસમર.
 અમર રહ્યાં નથી જગતમાં હારે શધિ સુરજના વંશ
 ખડખડ કરતા ખપી ગયા હારે કઈક કૌરવ કઈ કંસ-રામસમર.
 પ્રપંચ સઘળાં પરહરો, ધરો હરિનું ધ્યાન
 પ્રીત સહિત પ્રભુને ભજો તજો દેહ અભિમાન-રામસમર.

જોરે જાણો તો જાંધજો પાણી પહેલીરે પાળ
 નીરગયે નહિ નીપજે શીર તાકે છે કાળ-રામસમર.
 નાવ બનાવો નિજ નામનું આવી જોસે જે જન
 રહેજે સાગર પાર ઉતરે નવ પડે ભવફંદ-રામસમર.
 અંતે નથી કોઈ કોઈનું લ્યોને રામનું નામ
 એક ઘડી ન વિસારીએ સુખસાગર શ્યામ-રામસમર.
 રત્ન પદારથ જન્મ છે નહિ મળે વારંવાર
 અમર થાય જેમ આત્મા એવો કરજે ઉપાય-રામસમર.
 પ્રભુ ભજનથી ખેંચેશો હારે સહુ પરમ ધામ
 પ્રિતમ પાછા નહિ ફરે ખેંચ્યા અવિચળ હામ-રામસમર.

૫૬

રૂડા રણછોડરાય હવે ત્હારાં બનાવ, ત્હારાં બનાવ પુરાં પ્યારાં બનાવ રૂડા.
 ત્હારાં બને તે રહે ન નઠારા, કૃતિ મતિએ શુચી સારા બનાવ રૂડા.
 ત્હારાં ઠરે તે પરહરે લાલચ, શિલ સંતોષ ધરનારા બનાવ રૂડા.
 ત્હારાં ઠરે તે દુભે નહિ કોઈને, સહુને સુખ કરનારાં બનાવ રૂડા.
 ત્હારાં ઠરે તે ડરે નહિ કોઈથી દુઃખમાં ધીરજ ધરનારાં બનાવ રૂડા.
 ત્હારાં ઠરે અનુપ્રેમ ભરે ઉર, જીવ અગ્ની વરનારાં બનાવ રૂડા.

૬૦

અમને ભક્તિ દો, ભક્તિ દો, શુદ્ધ સેવકની તમે લ્યોને.
 સાચુ શરણું નિજ દેજો, પ્રભુ પોતાના કરી લેજો—અમને.
 અમે ધાયું તમારું જ્ઞાનું, નથી રાખ્યું જગથી છાનું—અમને.
 અમે ત્રિવીધી તાપે તપીએ, પ્રભુ જાપ તમારા જપીએ—અમને.
 કરે, ભૂલીએ નહિ એવું કદીએ પ્રભુ સદાએ રહેજો હૃદીએ—અમને.

માને હો મન સોળવ મળી છે રૂડા સંતની,
 માને હો મન અવધી ઘાવી છે દુઃખ અંતની,
 માને હો મન દેવને દુર્લભ દેહ પામીએ,
 માને હો મન આજ તો અનેક દુઃખ વામીએ,
 માને હો મન હીરો આવ્યો છે તારા હાથમાં,
 માને હો મન સમજીને ચાલ સંત સાથમાં,
 માને હો મન કામ ક્રોધ લોભ તે લેશે હુટી,
 માને હો મન પસ્તાઈશ શીર કુટી કુટી,
 માને હો મન હાથ ઝાળી જીતેલી ન હારીએ,
 માને હો મન કોપી પેટ કટારી ન મારીએ,
 માને હો મન તક આવી તે તો નવ ચુકીએ,
 માને હો મન સદ્ગુરુ શરણુ ન સુકીએ,
 માને હો મન સંતસંગ તે તો નવ ત્યાગીએ,
 માને હો મન હરિજન પાસે વાસ માગીએ,
 માને હો મન નિષ્કુલાનંદે નિશ્ચય કરી,
 માને હો મન સંત જ્યાં ત્યાં સદા રહે હરિ.

ધન્ય હો ધન્ય મોંઘું મળવું છે મોટા સંતનું,
 ધન્ય હો ધન્ય માન નથી જેને કોઈ મતનું,
 ધન્ય હો ધન્ય સ્વાસ્થ્ય નથી જેના સંગમાં,
 ધન્ય હો ધન્ય જીવ હોતે કાજ કરે જમમાં,

ધન્ય હો ધન્ય પરમાર્થ હીતે પાંડ ધારીયું,
 ધન્ય હો ધન્ય સંગ કરે તેનું કામ સારીયું.
 ધન્ય હો ધન્ય હયાળુ દીસે છે સંત દીલનાં,
 ધન્ય હો ધન્ય રાતા રહે રામ જે અમલનાં,
 ધન્ય હો ધન્ય વિચરે છે હાલ જે કંગાલમાં,
 ધન્ય હો ધન્ય કરે છે કોટીક જન ન્યાલના,
 ધન્ય હો ધન્ય જુગ જુગ જીવે એવા જોગીયા,
 ધન્ય હો ધન્ય અંતરમાં રહે જે આરોગીયા,
 ધન્ય હો ધન્ય જોલણું એનું તે બંધ કાપવા,
 ધન્ય હો ધન્ય સંતનું જેણું તે સુખ આપવા,
 ધન્ય હો ધન્ય નિષ્કુલાનંદે નિશ્ચય કરી,
 ધન્ય હો ધન્ય સંત જે મળ્યા તે મળ્યા હરિ.

જેનું તન મન માન્યુ ત્યાગેરે, ભક્તિ ને ધર્મ ભાવે છે.
 જેના વચન વિત્યાં વૈરાગેરે, અંતરમાંથી આવે છે.
 શિલ સંતોષને વળી શાંતિરે, એમાં રહીને જોલે છે.
 ધિરજતા કહી નથી જાતીરે, જ્ઞાન ધ્યાનમાં ડોલે છે.
 એવા સંત સહુના સગારે, પરાપકારી પુરા છે.
 જેના દિલમાં નહિ કોઈ દગારે, સત્ય વાતમાં શુરા છે.
 વળી હેત ઘણું છે હૈયેરે, આંખે અમૃત વરસે છે.
 કહે નિષ્કુલાનંદ શું કહીએરે, એ જન જોઈ હરિ હરખે છે.

એક વાત વળી સાંભળી છે સારીરે,
 કહું વિવિધ પ્રકારે જે વિસ્તારીરે.
 એક બાવરો બેસાડ્યો વળી વહાણીરે,
 માન્યું મુરખ પડ્યો હું બધી જાનેરે,
 ચડ્યો ફેરને દીકું છે સર્વે કરતુરે.
 માન્યું મનમાં જે પામ્યો હવે મરતુરે.
 થયો આકળો અભાગી જાગી દહેરીરે,
 ખરા ખારવા વિશેષ બાણ્યા વેરીરે.
 ચડી ડાલને દીકું છે દુઃખદાઈરે,
 મારી ઠેક છેક પડ્યો પાણી માંડીરે.
 એમાં દોષ કહો કેને હવે દમચેરે,
 મળ્યો સત્સંગ તરી-તળ દમચેરે.
 તળ સુખ પડ્યો દુઃખદધી માંડીરે,
 એ પ્રકારે મન બંધ કચવાઈરે.
 સર્વે સુખદુઃખ વહાણુના જે સહીચેરે,
 કહો નિશકુલાનંદ પાર થઈચેરે.

એક મુરખને હાથ મણી મળીરે, જેઈ ચાખી સુધી ન લાગી ગળીરે.
 હતો વેવલો કાવલો વિવેકીરે, જેઈ તોડી ફેડી નાખી છેક ફેડીરે.
 તેમ સત્સંગ મળ્યો શિરોમણીરે, પણ જાણક બુદ્ધિ કબુલ્લી થઈરે.
 તેને સત્સંગ રંગ અંગ ત્યાગીરે, કાળા કામજાને કસુ જો ન લાગ્યેરે.

રહયો પરથર કોરો જો પાણી માંહીરે, જોઈ જળ મળે જવાસો સુકાઈરે.
મળી મરકટને રાજ સાજ સીંદ્રીરે, દેખી ટોપડને તરત ઠેક દીધીરે.
મળી અદ્ધ મતિને વાત મોટીરે, કરે અનુમાન જ્ઞાન વાત ખોટીરે.
મળી અનુપમ મોજ તેને ત્યાગીરે, કહે નિશકુળાનંદ એ અભાગીરે.

૬૬

શું કર્યું ગીતા ગાઈનેરે તે શું કર્યું ગીતા ગાઈને
ભણ્યો ગણ્યો પણ ભેદ ન જાણ્યો, ધિક પડ્યો પંડિતાઈને રે-તે.
પોથી વાંચી પરમારથ ન કીધો, કુટુંબ પોપ્યું કમાઈને રે-તે.
ભાગવત ભાંખે હેત હુદે ન રાખે, રહ્યોછે સ્વારથ સાઈને રે-તે.
શેષને માથે મણી છે તોપણ જીવે છે જીવડા ખાઈને રે-તે.
કહે પ્રીતમ પોતાના હાપણથી ગયો ચોરાશીમાં વહાઈને રે-તે.

૬૭

શું જાણે વ્યાકરણી વસ્તુને શું જાણે વ્યાકરણી
મુખ પર્યંત લયું ધૃત તદપિ સ્વાદ ન જાણે બરાણી-વસ્તુ.
સુંદર રીતે શાક વધાયું, લોગ ન પામે ભરાણી વસ્તુ
નિજ નાભીમાં કરતુરી પણ હર્ષ ન પામે હરાણી-વસ્તુ.
હયો કહે ધન ડાટ્યું ઘણું, જેમ ધનવાંત કદાવે નિર્ધણી-વસ્તુ.

૬૮

ગોવિંદ નામકો આધાર

સાધન ચોર નહિ કછ કંડીમે, રનતે એડો પાર-ગોવિંદ.
જપતપે તિર્થ ધર્મ નેમ વ્રત સળકે એ સણગાર-ગોવિંદ.
ચારવેદ ખટ શાસ્ત્ર મેહિ ઉપનિષદકો આર-ગોવિંદ.

તૃષા હોય પીયે યે અમૃત, તજી આગસ અંહકાર-ગોવિંદ.
 યે અવસર ફીર ના મિલેગો, ખરચે લાખ હજાર-ગોવિંદ.
 શુક નારદ શિવ શેષ રટત હૈ સળકો કહાં અધિકાર-ગોવિંદ.
 દયા પ્રીતમ કફના જીનકેપર તિનકો લાગે તાર-ગોવિંદ.

જપો રાજકૃષ્ણ ગોવિંદ મહામંત્ર જાપ,
 જળે પોતાનાં પાપ ટળે ત્રિવિધના તાપ,—જપો.
 જાણે જાપ તણે યથારથ મહિમા મહેશ,
 હરિનામ જપે હંમેશ હજાર મુખ શેષ—જપો.
 જશ જાપના જણાય છે પુરાણમાં પ્રસિદ્ધ,
 જાપ ઉલટો જપ્યાથી થયા વાઙ્મિક સિદ્ધ—જપો.
 વળી ના પડે વટાંગળું કે ના પડે વટાળ.
 સર્વ દેશમાં જપાય ને જપાય સર્વકાળ—જપો.
 જપો નાહીને ન નાહીને ન ખાઈને કે ખાઈ,
 જપો સુષને કે જોડીને કે ઉડીને ઉખાઈ—જપો.
 લાણ્યો હોય તો જપાય લાણ્યો નહોયતો જપાય,
 ઈંટ નામનો ઉચ્ચાર કંઈ સામટાં કપાય—જપો.
 વેદપાત્રથી જપાય મનુષ્ય માત્રથી જપાય,
 ઈંટ નામનો ઉચ્ચાર કંઈ સામટાં કપાય—જપો.
 રાજ રાજથી જપાય કપિરાજથી જપાય,
 ઈંટ નામનો ઉચ્ચાર કંઈ સામટાં કપાય—જપો.

પાવો પ્રેમ રસ પ્રાણુજીવનરે, દીન થઈ જાયુરે.
 મુકતી માર્ગીને આપજો જ્ઞાનરે, હું તો નહિં રાયુરે.
 રીઝે રાજડી થકી ગરીબ લોકરે, ભોગીને ન ભાવેરે.
 અમે રાજનાં ખાસાં ખવાસરે, મુકિત મન નાવેરે. પાવો—૧
 નયજો નીરખું શ્રી નટવર રૂપરે, હોંસ હૈયા માંથીરે.
 મન માન્યું મળે સર્વે સુખરે, એકતામાં કયાંથીરે. પાવો—૨
 તુચ્છ જીવને કહેછે બ્રહ્મરે, જીવ બ્રહ્મ લેખેરે.
 છતે સ્વામીએ સોહાગણુનું સુખરે, સ્વપ્ને ન દેખેરે. પાવો—૩
 દ્વૈત બ્રહ્મ છે સદા સાકારરે, આનંદ નીવાસીરે,
 જોલે અનુચિત માયીક મતરે, નર્કના નીવાસીરે. પાવો—૪
 આપ સ્વામી સદા હું દસરે, નાતો નીભાવેરે,
 રૂચે આપને કરો એવી ટેવરે, અન્ય નવ ભાખેરે. પાવો—૫
 વગર લાલચનું લાલ મને બહાલરે, અચળીત આપોરે.
 વીષય વાસના પ્રપંચની પ્રીતરે, કૃષ્ણ મારી કાપોરે. પાવો—૬
 સદા ભક્તિ સેવા સત્સંગરે, મનાહર માંજુરે,
 દયા પ્રીતમના આપો મને એહરે, પાયે લગી લાગુરે. પાવો—૭

ઉદ્ધવજી છે અગાધીરે, વાત એક પ્રેમતણી,
 કોઈ અનુભવી જાણેરે, કહેતાં તો ન આવે બની.
 પ્રેમ સુતાની પીડારે; વધ્યા તે શું જાણે.
 જાણ્યું કેમ આવેરે, માણ્યા ને પરમાણે.

મૂંઝે સાકર ખાધીરે,
 એ નું મન જાણેરે,
 ધાય લના દુઃખનેરે,
 એમાં જ્ઞાની લહે નહીરે,
 રીત પ્રીતની એવીરે,
 અનુભવથી અજાણ્યોરે,
 સ્નેહ સુખથી ન વાધેરે,
 જેમ વૃક્ષને વળગીરે,
 શીખે સાંભળે ન આવેરે,
 કરવી નથી પડતીરે,
 સાચી પ્રીત તો પ્રાણ લેરે,
 દાદુર જળવીણુ છવેરે,
 વિખના વ્યસનીનેરે,
 પય પાણીથી ઉત્તમરે,
 જેનું મન જેશું માન્યુરે,
 તે વિના તેથી સારૂરે,
 છે અગમ પંથ સ્નેહનોરે,
 ત્યાં લગી જ્ઞાન ગોઠેરે,
 જોગ તો તેને જોધયેરે,
 અમારું તો ચીતડુરે,
 જેનું મન માનેરે,
 અમો તો એહ માંગુરે,

ગુંગાને સ્વપ્ન થયું,
 બીજને નવ જાય કહ્યું.
 કાયર તે તો શું પ્રીછે,
 પ્રેમીની ગતિ શી છે.
 તેનું સુખ તે જાણે,
 તેના અવશુણુ આણે.
 દેખી દુઃખ નવ ઘટે,
 વેલી તો ફરી ના લટે.
 ઉદ્ધવ ગતિ પ્રેમતણી,
 એની મેળે આવે જણી.
 સાધારણ થાય પરી.
 મચ્છતો તો જાય મરી.
 સાકર પણ સુખ ના કરે,
 મીન તેમાં નાંખે મરે.
 તેને સુખ તેથી મળે,
 નાવે તેની આંખ તળે.
 ઉદ્ધવજી તે નથી દીઠો,
 જોગ પણ લાગે મીઠો.
 જેનું મન જગમાં લમે,
 કે સુંદર શ્યામે રમે.
 જોગ તે સુખે બ્રહ્મા,
 પ્રીતમશું પ્રીત રહો.

તમારા હરિ સઘળે રે, અમારા તો એક સ્થળે,
તમે રીઝો ચાંદરણેરે, અમે રીઝું ચંદ્ર મળે
એ વાં વચન સુણીનેરે, ઉદ્ધવજીની બ્રાંતિ રૂળી,
જોગ જંગલ છુટી રે, ગયું મન સ્નેહે મળી.
અભિમાન મૂકીને રે, ઉદ્ધવ ગોપી પાય પડયા,
કહું હયા પ્રીતમજીરે, નિશ્ચય એક તમને જડયા.

ભક્તિ ના ભાવે તે જીવ અભાગિયા, સેવડાને જેમ ન ગમે ગંગા
સ્નાનજો ;
જેરતણા અંકુરે જેમાં જાગિયા, વિપધરને, જેમ ન સધું
અમૃત પાનજો ભ. ૧
જલધરનું જળ વાહુનું સહુ તરૂં જાતિનું, અધર્મ જવાસો અંનીરે
સુકાયજો ;
ઉલક અભાગી રૂડી માને રાતને, અર્કતણે અજવાળે આંખ્ય
મિંચાય જો. ભ. ૨
ચંદ્રતણા ઉઘાત ગમે નહિ ચેરને અધમ અવિદ્યા અંધારે
ઉમંગ જો ;
ધણી શું હેત ન હોય હરાયા ઢોરને, શઠને ન ગમે સારા જનનો
સંગજો. ભ. ૩
ગર્દભને તો વૃષ્ટી કાલે ના ગમે, મુઠ અનીતી ઉન્હાળે મલકાયજો ;
કુલટા કંથ તજી કોક સંગે રમે, વ્યસનીને વટવ્યાની બ્રાંતિ ન
થાયજો. ભ. ૪

નીતી ના ભાવે નર નાદાનને, વેસ્યાને તો ન ગમે સતીની જાતને ;
 સાઈને નરતું તે સરખું શ્વાનને, તાપવંતને તુષે હોય ઉતાપને. ભ. ૫
 વાનીના લાડુથી રીઝે વંતસં, પામર પ્રીતિ કરી ખુજે પાખંડને ;
 હંસ હોય તે મુક્તાફળ આવે ખરાં, ભજે વિવેકી બાણી પ્રદા
 અળંડને. ભ.

ફેર ચડેલો સર્વે ને ફરતાં લહે, કોઈનું સારુ કહ્યું ધરે નહિ કાનને ;
 કમલા વાળો સર્વેને પીળું કહે, શું ભ થયેલાને કાંઈ ન રહે સાનને. ભ. ૭
 પુણ્ય તણા ફળ પ્રકટે જે પ્રાણી તણાં, પ્રભુની સાથે તેને ઉપજે
 પ્રીત્યને ;

જન છોટમ કહે તેના તથ જાણે ઘણાં, રૂડી જેને ભક્તી કેરી રીતને. ભ.

૭૩

સાધુ સાધન શું કરે, જેને મહા ધન લાધ્યું ;	
દોષ દળ્યા સહુ દ્રષ્ટિનાં, મન નેહેઅળ બાંધ્યું-	સાધુ.
નવે નિધી નીરમાય છે, સિદ્ધિ સામુ ન પેળે ;	
ઔદ લોક વૈકુંઠ લગી, તરણાવત લેજે-	"
મેઘ ન ઇચ્છે નીરને, શશીને સીતલાઈ ;	
હીનકરને હીપક ફુસો, સોનેસી શમતાઈ-	"
પારસમણી પોતે થયો, રહ્યો ઉદમ વામી ;	
કુપ ખણાવીને શું કરે, જળ જાનહવી પામી-	"
પુરણપ્રદ પોતે થયો, તેને કંઈએ ન લાગે ;	
સજકુંવર હસ્તિ ચડ્યો, કોડી દામ ન માગે-	"
નવધાથી નવરો થયો, દસમે ઘા લાગ્યો ;	
ગોપાળ આનંદ પ્રગટ્યો, ચૈતન હોઈ જાગ્યો	"

જેને રૂદે રામનેા છે રંગ, તેનેા નીસદ્દીન કરીયે સંગ. ટેક.
 રામ અમલમાં રાતામાતા, પરમારથને કરતા;
 માન ખડાઈ નહી ઇસ્થા, સેજ સ્વભાવે કરતા- જેને.
 હરી નામના હોંસીલા, વસ્તુવત વાણી ખોલે;
 પાઝ ખાંધે પુન્યની, સંશયનાં તાળાં ખોલે-
 પ્રભુ પદ નીરખે ને નીરખાવે, અનુભવની મુરતી;
 શામળીયા સાથે સંબંધ સાચો અડોલ જેની સુરતી-
 એવા સંતને શરણે જાતાં, જન્મ મરણ લય વામ્યા;
 ધરમગીર સદગુરૂ પ્રતાપે, અટલ પદવી પામ્યા-

અવસર આવ્યોરે હો સજની, પ્રેમ સહીત પરબ્રહ્મને ભજની
 આનંદ ઉરમાંરે હો આણી, ટળી જાય ફરવી ચારે ખાણી
 વાણીવાન વળશેરેહો તારૂ, દરસો પ્રભુ પદ ખાવન ખારૂ
 બાહ્યાભ્યાંતરે હો સરખો, ઉર અનુભવને નયણે નરખો
 નટવર સૌમાંરેહો શોભે, અનુભવી જનનું મનડું લોભે
 અલખ લખાવેરેહો ગુરૂવા, સેવો ચરણ ચાહો જો તરવા
 તતક્ષણ કરવુંરેહો ચાંપે નીજ જન ધાતાં મદ ગણ કાંપે
 કયાં તુ ભુલેરેહો ભરમે, ખીંખીકુટે સપ રહયો દરમે
 સદગુરૂ મળતારેહો સુલભ, નહીતો સુરનર મુનીને દુર્લભ
 માટે સદગુરૂરેહો મોટા, ખીજ શું જાણે મતીના છોટા
 નીગમ વંદે છેરે નયતિ, નિર્મળ થઈ નામે પ્રાઈ સુરતી
 દોલતરામનારેહો સ્વામી, કોઈ ના આવે એની દામી

સદ્ગુરુ મેરા, મે આદ્ય અનાદી તેરા;
 સમરથ મેરા, મે આદ્ય અનાદી તેરા. ટેક.
 સદ્ગુરુ નામ નીશાની દીની, પ્રિતમ પ્રેમ પ્રિત કર ચીની;
 અપનો જાની દયા મોહે કીની, મીટ ગયા ફેર- મેં
 સદ્ગુરુ સત્ત લોકકે ખાસી, રીદ્ધિ સીદ્ધિ મુક્તિસી દાસી;
 સર્વ ઘટમેં આપ વિલાસી, નહી દુર નેરા- ,
 વરતીએ લઈ વસ્તુ પહેચાની, સુરતી જરાધાર ઠહેરાની;
 સુરતી નેનુમાંહી સમાની, લયા ઉજેરા- ,
 સુરતી ચડી ગઈ અસમાના, સેજ સુન્યમે કીયા ઠેકાના;
 જુંડા ગડીયા મુક્ત મેદાના, અવીચળ ટેરા- ,
 જીતા મોહમે વાસી બંકા, કાલ જાલકુ પડીયા સંકા;
 બાજી ત્રીન લોકમેં ડંકા, સદ્ગુરુ કેરા ,
 મલીયા ખીમબાણ રવી રામા, સાહેબ સનમુખ દીઠા સામા;
 ચરણે ગંગારામ શુભામા, જુગોજુગ ચેરા-

અજ્ઞાની જીવ સંગ કરે સાચો પણુ રંગ ચડે નહિ,
 એમ દમે શરીર હરિ મળવાનો મારગ તોય જડે નહિ. ૧
 એક પથર પાણી નવ પરસે, તેને ટાંકે તો અગ્નિ વરસે;
 એવા સાકુટને હરિ કેમ દરસે. અજ્ઞાની ૨
 સાકુટને સંગત કેમ ગમશે, ઉધે ઘડે તે ઉદક કેમ ભરશે;
 એમ પાત્ર વિના રસ કેમ ઠરશે. અજ્ઞાની ૩
 જેમ પુષ્પ પાંદડાં આસપાસ, તેમાં કો કોને નવ લાગે બાસ;

એમ ભગત જગત તે બારે માસ.	અજ્ઞાની૦	૪
એમ મેડક પંકજ પાસ રહે, તે કમળ તણિ પાસ કાંઈ નવ લહે;		
વાસ કમળતાણી તે ભમર લહે	અજ્ઞાની૦	૫
તરૂં ચંદનથી ચંદન જોવા, બિબ્બ વાંસ એરંઠા રહ્યા તેવા;		
તેને નહીં કાંઈ લેવા દેવા.	અજ્ઞાની૦	૬
તું વેદપુરાણ ધણું સાંભળે, તારા મનની દુબધ્યા કાંઈ ન ટળે;		
સાચા રંગ વિના હુગિ નહિ મળે.	અજ્ઞાની૦	૭
જોમ થાક્યા ફેરા ફરી ફરી, થયા કાયર મેહિનત કરી કરી;		
તું ન થાકયો દેહ ધરી ધરી.	અજ્ઞાની૦	૮
કહે પ્રિતમ સમજે સુખ થાશે, તરૂં જનમ મરણનું દુઃખ જાશે;		
આગળની પ્રીતે જોખખાશે.	અજ્ઞાની૦	૯

૭૮

સંત સમાગમ જે જન કરશે, તેને પ્રગટે પ્રેમ જોને;
 જે ધાતુને પારસ પરસે, તે તો હોયે હેમ જોને.
 કથીર કાંસુ હેમ ન હોયે, કોટી પારસ પરસે જોને;
 શુન્ય છીપ તે ઉપર નાવે, સોમણ સ્વાતિ વરસે જોને,
 અચેતને ઉષદેશ ન લાગે, શીવ બ્રહ્મા સમજાવે જોને;
 જેનાં અવળાં અંતઃકરણે, તેને સમજણ નાવે જોને.
 કુબુદ્ધિ કાળપ જોને રૂઢે, તેને ન લાગે રંગ જોને;
 અડદ ઉજળા કે મે ન થાયે જઈ ઝગોળે ગંગજોને.
 કુશકા કુટેથી શું થાય, કણ ન જડે તેમાંથીજોને;
 મંદ અલાગી મુરખ નરને, સગજણ આવે કયાંથીજોને.

પાપીને પ્રબોધ ન કરીએ, મૈન ગ્રહીને રહીએજેને;
કહે પ્રીતમ તુલસી દળ તોડી, પ્રેત ન પુજવા જઇએ જોને.

૭૬

સંત કૃપાથી છુટે માયા, કાયા નિર્મળ થાય જોને;
શ્વાસો શ્વાસે સ્મરણ કરતાં, પાંચે પાતક જાય જોને.
કેસરી કેરે નાદે નાસે, કોટી કુંજર જીથ જોને;
હિંમત હોય તો પોતે પામે, સઘળી વાતે સુથ જોને.
અગ્નિને ઉધધ ન લાગે, મહામણીને મેલ જોને;
અપાર સિંધુ મહાજળ ઝાંઝાં, મરમીને મન સહેલ જોને.

શિખરણી છંદ ૮૦

ન જાણું હું મંત્રો નહિ પ્રભુ હું જાણું શ્રુતી સ્મૃતિ
ન જાણું ષટશાસ્ત્રો, નહિ હરિ હું જાણું જપત્રિધિ
ન જાણું હું ગાનો નહિ વ્રત વિધાનો નયમન
પરન્તુ હું જાણું શરણ પ્રભુનું કબ્જ હરણ
ન જાણું સાહિત્યો નહિ વિદિત છે ભેદ રસના
ન શબ્દાલંકારો નહિ પદ કમે કાવ્ય રચના
ન જાણું હું યોગો નથી કદી કીધું શાસ્ત્ર શ્રવણ
પરન્તુ હું જાણું શરણ પ્રભુનું કબ્જ હરણ
ન જાણું હું તંત્રો નહિ ણત્રી પ્રદાનો હવનના
ન જાણું હું સુત્રો નહિ અનુક્રમે મંત્ર રચના

ન જાણું વેદાંગો નહિ વિધિથી સ્વાધ્યાયયન
પરન્તુ હું જાણું શરણુ પ્રભુનું કષ્ટ હરણુ

*

*

*

તમે સત્યસ્વામિ વિમુખ નવ રાખો ચરણથી
અમારે કોઈ નો પ્રભુવિષ્ણુ ખીજે આશ્રય નથી
કૃપા કાન્તા કોને જઈ કહુંહું મારું વિલાપન
દયા લાવી દેવા શ્રવણુ કરશે મારું રૂદન

કિધા છે મેં દોષો નહિ પ્રભુ તમે લક્ષ ધરશે
કૃપા ભાવે મારો નહિ કદી પરિત્યાગ કરશે
મહાકષ્ટો મારાં પ્રભુ તમવિનાં કોણુ હરશે.
કુપુત્રો તો થાશે તદ્દપિ ન કુમાતા કદી થશે

નથો કીધી સેવા નહિ પ્રભુ સુશિક્ષા અનુસર્યો
બધા પ્રાણીઓમાં અતિશય અભાગિ હું નિસર્યો
વિના દેવા કોઈ નહિ પતિત ઉધાર કરશે
કુપુત્રો તો થાશે તદ્દપિ ન કુમાતા કદી થશે

નથી દીધાં દાનો વ્રત નિયમ લીધાં નથી અમે
સહુ જાણુ મારી રહ્ય ગત વાર્તા પ્રભુ તમે
મહા પાપો મારાં તમવિષ્ણુ ક્ષમા કોણુ કરશે.
કુપુત્રો તો થાશે તદ્દપિ ન કુમાતા કદિ થશે.

કૃષ્ણ કહેતાં શું બેસે નાણું મુરખ તને કૃષ્ણ કહેતાં શું બેસે નાણું
 ભેથ્યા લવરી કરે મનગમતી, નહીં તેનું ઠામ ને ઠેકાણું. મુરખ.
 દામનું ઠામ નહીં પરીશ્રમ, ગાતાં ગોવિંદ ગુણ ગાણું. મુરખ.
 કિંચિત શ્રમને લાલ ઘણેરો, નહિ કોઈ એહ સમાણું. મુરખ.
 ખાતો ન હોય તો નખણો કહું તુને, જોઈએ બશેરનું ભાણું. મુરખ.
 હરી ભજતાં તુંને આળસ આવે, ભવ ભટકણ નિશ વાહાણું. મુરખ.
 પ્રભુ સમરણુવિના ભવ ન તરાયે, હું નિશ્ચયે કરીને જાણું. મુરખ.
 જન દયો કેહે હરિભજ મન માહારા, ફરી નહિ મળે આવું ટાણું. મુરખ.

જડ બુદ્ધિ જીવ પોંચ્યાના પરમાણુ અવિચળ આવીઆં.
 જે મુક્ત થયા વ્યાસમુનિએ, વિસ્તારી ભેદ બતાવીયા.
 ધ્રુ પામ્યા પ્રભુના ધામને, તે તજ્યા કપટ છલ કામને.
 પામ્યા વૈકુંઠમાં વિસ્રામને-જડ.
 જોને ઓઘવ લોમસ અમર રહ્યા મુનિ મારકંડ કાગભુંસડી કહ્યા.
 ભજ કૃષ્ણ કલપ બહુ વિતી ગયા-જડ.
 સનકાદિક નારદ સરલ મતિ પ્રહલાદ વિભીષણ જોગી જતી.
 જેણે પુરૂષોત્તમને કિધા પતિ-જડ.
 એતો ઇશ્વર કોટીમાં ભળીયાં ભજ પ્રગટ પ્રભુને થયા બળીયા.
 જેને દેવાનંદનો સ્વામી મળીયા-જડ.

સળસે ઉંચી પ્રેમ સગાઈ, સળસે ઉંચી પ્રેમ સગાઈ
 દુર્યોધનકા મેવાત્યાગી, સાગ વિદુરધર પાઈ

જુઠે ફલ શબરીકે ખાયે બહુવિધ પ્રેમ લગાઇ
 પ્રેમકે વશનૃપ સેવાકીની આપ બને હરી નાઇ
 રાજસુ યજ્ઞ યુધિષ્ઠિર કીનોં તામેં જુઠ ઉઠાઇ
 પ્રેમકે વશ અર્જુનરથ હાંકયો ભુલગયે ઠકુરાઇ
 એસી પ્રીતી બઢી વૃંદાવન ગોપિન નાચ નચાઇ
 સુર કુર ઈસ લાયક નાહીં કહુ લગ કરૌ બડાઇ

૮૪

સાચું તે સગપણુરે સમજ મન સ્યામ તણું
 બાકી સહુ જુહું રે કશું નથી કામ તણું
 જનુની જનક એવાં કર્યાં કેટલાં, તેં જેટલી ધરી દેહ.
 દોહણ દોણીનો સંબધ તુટયો, ત્યારે મુકી ગયાં તેહ
 કેઈએ ના બતાવ્યું રે ઠેકાણું વિશરામ તણું-સાચું તે.
 જોની આ હરિ વીણ હેત ધરીને, કોણુ આપે મનુષ્ય અવતાર
 પશુ પક્ષી ફેડીને આપ્યો, તને ભજનતણો અધીકાર
 ભજે તેને આપેરે પદ નિજ ધામતાણું-સાચું તે.
 આજુ આશક્તિ કહુંમાં રાખીશ, માયા મનથી છોડ
 નિશ્ચિંત થઈ સહુ શોક તણને, પ્રીત પ્રભુજસું જોડ.
 દયાદિન રજનીરે રટણુ કર રામ તણું-સાચું તે.

૮૫

મોહન મુજને મળ્યો હો સજની, નીરખી એને ન્યાસ થઈ-મો.
 હૃદીયામાં રંગ લાગ્યો નેહનો, ચિતથી ચિંતા દુર ગઈ-મોહ.
 પ્રગટયો પરમાનંદ અંગમાં, નિર્મલ નિષ્ઠે બની રહી-મો.
 રામસંગ કહે પ્રીતની વાતો, વિચારી મેં તને કહી-મોહ,

તું થટકે પટ જોલ રે તોડે રામ મિલેગા,
 થટ થટ રમતા રામરમૈયા કટુવચન મત જોલ-તોડે રામ.
 રંગ મેહલમેં દીપક ઝલકે આસનસે મત ડોલ-તોડે રામ મિલેગા,
 કહત કળીસ સુનોલાઈ સાધો અનહદ બાજત ડોલ-તોડે રામ.

મન માને જળ તાર પ્રભુ મન માને જળ તાર,
 એક પુરાણ સળહી દેખે લાગત અંત ન પાર.—પ્રભુ.
 ઘેરી ઘેરી નદિયા નાન પુરાની કૈસે ઉતરે પાર,
 ખીસ કે પ્રભુ ગિરધર નાગર ચરનનકો આધાર.—પ્રભુ.

નરતન જન્મ ધરી કહા કીના નરતન,
 સર્વાધાર સળહીમેં વ્યાપક વે પદકું નહિ ચીના-નરતન.
 રામ કૃષ્ણ શિવ શંભુ ઇવકા નામ ન મુખસે લીના-નરતન.
 શીલ સંતોષ દયા દિલ ધરકે, દીનકું દાન ન દીના-નરતન.
 વિષયનકું ચિત આહિ વૃથાસઠ, તન મન કીના મલીના-નરતન
 દેવકૃષ્ણ અબ ગુરૂપદમે ચિત અર્પી રામ રસ પીના-નરતન.

નારાયણ મેં શરણુ તુમારી દયા કરે મહારાજ હમારે.
 માત તાત સુત દાર સહોદર કોઈ ન આવત કાજ હમારે—નારા.
 જવસાગર જલ દુસ્તર ભારી તુમરે ચરન જહાજ હમારે—નારા.

પાપ અનેક કિયે જગમાંહિ તુમકો હું અળલાજ હમારે—નારા.
પ્રહ્લાનંદ દયા તુંમરીએ સળ હુળ જાવત ભાજ હમારે—નારા.

૯૧

આનંદ વધ્યોને રંગ ઉલટયોરે લોલ.
પ્રગટયા શ્રી પુરણુપ્રદારે સદગુરુને શરણે જતાંરે લોલ.
તિમીર હતાં તે ગયાં ટળીરે લોલ ઉદય થયો જ્ઞાન કેરો ભાણુરે
સદગુરુને શરણે જતાંરે લોલ.
સંશય હતા તે સર્વે ગયારે લોલ વાગી ચુકયાં નિર્ભય નિશાનરે
સદગુરુને શરણે જતાંરે લોલ.
અખંડ સ્વરૂપે હરિ ઓળખ્યારે લોલ સર્ચાં સર્ચાં સર્વે મારાં કાજરે
સદગુરુને શરણે જતાંરે લોલ.
ક્રોધ, લોભ, મોહ ગુરુએ ટાળીઆરે લોલ, રાખ્યાં હરિચરણની પાસરે
સદગુરુને શરણે જતાંરે લોલ.

૯૨

આજ સખી શ્યામસુંદર ખંસરી બબાઈ રી,
ખંસીકી સુન અવાજ, તજકે ઘર કામકાજ.
ગોપી મીલકે સમાજ વૃંદાવન બાઈ રી-આજ સખી.
સંગ લીએ ગ્વાલબાલ, નાચ કરત નંદલાલ.
ખંસી મુખમે લગાઈ મધુર મધુર ગાયે રી-આજ સખી.
પ્રદ્યા સુરરાજ શેષ, શંકરગૌરી ગણેશ.
ઘર ઘર મનુજવેશ, વૃંદાવન આયેરી-આજ સખી.
સળ જગકે કરનહાર, કીનો પ્રજવન વિહાર.
પ્રહ્લાનંદ વારંવાર ચરણશીશ નાઈ રી-આજ સખી.

ભુજંગી છંદ ૯૩

વાસીસ્વર્ગ સુરવર્ગ આશ્ચર્ય પામે, આ શું કર્મ પરપ્રમુદને નંદધામે.
 અખંડ અવિનાશ વપુવેષધારી, આંધે ઉખળે પ્રમુદને નંદનારી.
 પ્રભુ અચ્યુતાનંદ અવ્યકત કહીએ, નવભારતી વેદશ્રી ભેદ લહીએ.
 નિરાકાર સાકાર આનંદકારી, આંધે ઉખળે પ્રમુદને નંદનારી.
 ગુણાતીત ગોવિંદ ગરૂડગામી, વ્યાપ્ત માન સર્વ અંતરંગમી.
 પરાત્પર પ્રાણેશ સ્વ ઇચ્છાચારી, આંધે ઉખળે પ્રમુદને નંદનારી.
 મહાસ્ત્રશીર્ષા પ્રમુદ શ્રી શેષશાઈ, સર્વ સામર્થ્ય મહાચુર સુખદાઈ.
 અસુરાંતર અઘનાશ અવિગત મુરારી, આંધે ઉખળે પ્રમુદને નંદનારી.
 ચતુર્ભુજ ચિદરૂપ અક્ષય વાણી, ગદાશંખ સારંગધર ચક્રપાણી.
 મુકતાનંદ મહારાજ સંસારતારી આંધે ઉખળે પ્રમુદને નંદનારી.
 સર્વેજ્ઞ સુખચંદ્ર શ્વેતત્વ પામ્યું, સંપુટ સાથ નિજ માતને શીષનામ્યું.
 ભકતાધીન થઈ દીન ભરે નેત્રવારી, આંધે ઉખળે પ્રમુદને નંદનારી.
 સુકૃત જસોમતીનું કોણ બળે, નાવે પાર શતવર્ષ નિગમ વખાણે.
 કહે પ્રેમાનંદ કોણ બુદ્ધિ ત્યાં મારી, આંધે ઉખળે પ્રમુદને નંદનારી.

૯૪

ચાપાઈ

સર્વ વૈકુંઠ મુક્તિ મોક્ષ પામે, એક નિમિષ હરીકે ગુણ ગાયે.
 અનેક રાજભોગ ખડાઈ, હરીકે નામકી કથા મન ભાઈ
 બહુ ભોજન કાયદે સંગીત રમના જપતી હરી હરી નીત
 ભલી સુકરની શોભા ધનવંત, હિરદય ખસે પુર્ણ શુદ્ધમંત
 સાધુસંગ પ્રભુદેહુ નિવાસ, સર્વ સુખ નાનક પ્રકાસ

જાગ ગયા તખ સોના કયારે

જો નરતન દેવનકો દુર્લભ, સો પાયા અખ રોના કયારે
દારા સુત સદનમેં ફસકે, ભાર સખીકા દોના કયારે. જાગ
હીરા હાથ અમોલખ પાયા, કાચ ભાવમેં ખોના કયારે;
ઠાકુરસેં કરી નેહુ અપના, ધન્દ્રીનકા સુખ હોના કયારે. જાગ
જો દાતા મુખ માગે દેવે, તખ કોડી ભરી દોના કયારે
ગીરીધરદાસ ઉઠર પુરે પર, મીઠા ચોર સલોના કયારે. જાગ

રામનામ મુખ એક લે ઉચારી જાણુ મુળ મંત્ર મોક્ષકારી
શંકર શેષ એ ઉપદેશ રૂદે રાખે પ્રેમે નામ સુધા સદા તેનો ચાખે.
વદન વડે વારંવાર ભલું ભાળે પુરણ પ્રેમ ધરે નેમ બુલે કેમ
તણ વેમ જપે જેમ કુશળ જેમ તરે તેમ સાધે એમ
એવા ધન્ય દેહ ધારી ધૈરી કેલે ઉચારો
નામ મળે હરે જીઓ ઝેર પીધું પ્રહ્લાદે રમરયું ત્યારે નરસિંહ રૂપ લીધું
નામ જપે ધુને અચળ ધામ દીધું
વળી અપાર, નામ આધાર પામ્યા પાર અતિ ઉદાર
સુજન હાર છે દાતાર કરે વિકાર
તરી સંસાર ગયા કોટી નરને નારી નારી કેલે ઉચારી—રામનામ.
ગુણાતિત ગુણાધિશ બ્રહ્મ કહે છે તેનું બોધક રૂપ પ્રણવનામ લે છે.
વેદ એક એવી વાતતો વદે છે.

વિના નામ નસરે કામ દક્ષિણ વામ સર્વ ઠામ પુણું ધામ તે મુકામ
મળે રામ પોચે હામ જ્યારે સુઝે કોય. સારી
સારી કેલે ઉચારી—રામનામ.

૯૭

મારો નેમ ધરમ સૌ કૃષ્ણ ભજન
નીત હરીનાં દરશન કરવાં, એજ અમારું દેવપુજન.
વૃંદાવન હરી લીલા જોવી, થયું હમારું યાગયજન.
જેના રૂદેમાં હરી વસે ત્યાં માયા બચારીનું શું વજન.
મણેશ કહે વૃજમાં જંઈ રમિયાં, દેવ મુની વળી સાધુ સુજન.

૯૮

હરીભજ હરીભજ એક ચિત ભાવ,
સુમર સુમર ગોવીંદ ગુણ ગાવ
પ્રથમ દેહી જો ઘર આવે, કોટી જગન કોઈ કરે કરાવે,
કોટી તીર્થમેં કરે અસ્નાન, તોય ન હોવે એક નામ સમાન. હરી.
અનેક ધર્મ મનસેં ઉપજાવે, ચેઉ રહે કહુ ખાવે ન પીવે,
દશવે દ્વાર ચઢાવે પ્રાન તોહી ના હોવે એક નામ સમાન. હરી.
કાયા પલટ કરી બહુ જીવે, આગમ નિગમકી બાની સુનાવે,
કંઠ પાઠ પઢે વેદ પુરાન, તોહી ના હોવે એક નામ સમાન. હરી.
પંચાગ્નિ જલ જપ કરે, મિદ્ધવચન સે તાર્યાં તરે,
ગગન મંડળમેં લાવે જો ધ્યાન, સોઈ ના હોવે એક નામ સમાન. હરી.
કાશીમેં કરવત લીયો, ચે તન હિમાળે ગાળે,
તુલા ખેડેં દેવે જો દાન, સોઈ ના હોવે એક નામ સમાન. હરી
જ્યાપર ગુરૂ કીરપા કરે, પ્રેમભક્તિ હિરદેમેં ધરે,
ચે કલ્પીભુગકો ચે પરમાન નામદેવ સુમરે શ્રી ભગવાન. હરી.

ગુરૂખીન જ્ઞાન નહિ ન કોઉ પાવે,
સમદ્રીય નવખંડ તલાતલ, ચૈદ લોક ફીરી આવે—ગુરૂ.
વેદ પુરાન પટ દર્શન દેખે, તઉપર અનુભવ નાવે—ગુરૂ.
જય તપ વ્રત અરૂદાન કરે, ફીર સખ તીરથ ધુમી આવે—ગુરૂ.
મંત્ર જોગ ઓષધવિધી સાધે, તઉપર પરમ ન પાવે—ગુરૂ.
નરસીદાસ ગુરૂનાથ ચરન લીન, ઇત ઉત કહીમતી ધાવે—ગુરૂ.

૧૦૦

નામ સુન્યો હરી તેરો વિશ્વમભર નામ સુન્યો હરી તેરો,
ચીતતે ચિંતા દુર ગઈ સખ રાજી ભયો મન મેરો.
જલકે જીવ એક થલકે જીવ એક નભ અંતર ખસેરો,
લખ ચોરામીકી સુધ લેવે પોપત સાંજ સંવેરો.
ઉઘમ રહીત જે જાંત અનેક હે જાકો નખલ ખુધ કરો,
કહે દેવો પ્રભુ દેત સકલકોં ખચી નેન નિતોં નેરો.

૧૦૧

આવેરે સંતકુ આદર દીજે, ચરણ છોઈ ચરણામૃત લીજે,
ભાગ્ય ખડે જાધર સંત પધારે, કર સમરણ ભવપાર ઉતારે ભાગ્ય.
એહી સંતહે પર ઉપકારી, ચરણ આવે વાંકુ લેત ઉગારી ભાગ્ય.
સાહેબકા ઘર સંતનમાંહી, સાહેબ સંત કહ્યું અંતરનાંહી ભાગ્ય.
એહી સંત મેરે દીલ પતીયાએ સાર શબ્દ નીજદેવ લીખાએ ભાગ્ય.
કહે કપીર સંત ભલેઉ પધારે, જુગ જુગકે કારજ સારે ભાગ્ય.

હવે તું લે માળા, લે માળા.

મુકી દે બીજા ચાળા, હવે તું લે માળા.

માળા નારદજીનું નાણું, તને નહિં મળે આવું ટાણું.-હવે.
માળાના મહાદેવ ભોગી, સનકાદિક થઈ ફરે ભોગી.-હવે.
શુકદેવનું મનડું મોહું, શ્રી હરિમાં સર્વસ્વ ભેયું.-હવે.
માળા પ્રહલાદજીને પ્યારી, ક્ષણએક ન મેલે ન્યારી.-હવે.
મીરાંને લગની લાગી, એની ભવની ભાવટ ભાંગી.-હવે.
માળાથી મહાસુખ મળતું ચિત્ત બ્રહ્માનંદમાં ચઢતું.-હવે.

મારા જન્મ સંગાથી જદુરાય ગિરિવર ધારીરે,
તારી મૂર્તિ વસી છે ઉરમાંય ન મેલું ઘડી ન્યારીરે;
મારો હાથ ઝાલ્યો છે તમે નાથ ન દેશો મેલીરે.
તમ સાથે રંગીલા નાથ, બાંધી છે જોલીરે,
મારા પ્રિતમ જીવન પ્રાણ, જીવું છું જોઈરે;
તમ સંગે કરી છે ઓળખાણ, લોકની લજ્જા ખોઈરે.
છબી જોઈ અલૌકિક શ્યામ, મોહું મન માંડરે,
બ્રહ્માનંદ કહે તન ધન ધામ, તારાપર વાડરે.

મહાસુખ મુજનેરે હો આપ્યું, સંકટ જનમ મરણનું કાપ્યું,
પુન્ય પુરવના રે હો મળીઆ, મળતાં તારા રૂદેનાં દળીઆં. મહા

દરશન દુલ્લભ રે હો પામી, હવે મારી સકળ વેદના વામી,
આનંદ ઉરમાં રે હો ભારી, હવે હું ન રહું કોઈની વારી. મહા૦
હરીસંગ હેતે રે જાંધાણી, હવે મને ન ગમે ખીજવાણી,
અખંડ હેવાતણુ રે હો દીધાં, કહે મુક્તાનંદ કારજ સીધાં. મહા૦

૧૦૫

જન્મ સુધાર્યો રે હો મારો, મળીઓ નટવર નંદ દુલારો,
કરૂણા અતીશય રે હો કીધી, ભવજળ ખુડતાં બાહ્ય શ્રી લીધી. જન્મ.
મુજપર અઢળક રે હો ઢળીઆ, કરૂણા કરી ઘર બેઠે મળીઆ,
મન દઢ કરી હું રે હો મુસારી, હવે હું થઈ રહી જગથી ન્યારી. જન્મ.
આનંદ ઉરમાં રે હો ભારી, શીરપર બાજે ગીરીવર ધારી,
નીર્ભય નોખત રે હો વાગી, કહે મુક્તાનંદ જમણાં ભાંગી. જન્મ.

૧૦૬

કાલજીં કોઈયું તે કોને કહીયેરે, ઓધવ છેલછખીલડે.
વેરી હોય તો વઢતાંરે ફાવીએ, પણ પ્રાણથી ખ્યારો એને લહીએરે ઓ.
કળ ન પડે કાંઈપેર ન સુએ, રાત્ર દિવસ બેલાં રહીયેરે; ઓધવ.
કાંઈ વસ્તુમાં ક્ષણ ચિત્ત ન ચહોંડે, અલબેલો આની બેઠો હઈયેરે ઓ.
દયાના પ્રીતમજીને એટલું જઈ કહેજો, કયાંસુધી આવા દુઃખ સહીયેરે ઓ.

૧૦૭

કિનહું ન પાયો પાર, પૂન્ય બીન કીનહું ન પાયો પાર.
પ્રસન્ન પુનતે હોત પરિશ્રમ્હ, આયે બહીકે દ્વાર
ચીરકી તાંતુ દ્રુપત સુતાકી, હરી કર બાંધે સંવાર.
તાહી લેખ પ્રભુ અંબર પુરે, તિનકો ન ભાગીવાર.

સુદામાજીકે તાંદુલ ત્રિકમ નિજકર લીયે પસાર.
 હારિદ્ર દુર કીયે ઇક છીનમે' દીએ પદાર્થ ચાર.
 એક પત્ર ફલ એક ફુલ હૈ, તીરથ ઉદક ઉદાર.
 જળતે એક સમર્થે હરીકે, તખતે કરે ઉધાર.
 બીજ જોયે બીન કમના ઉગે, કેટિક કરે ઉષાય.
 દેવા હત બિન સમ મિલે નહિ, સાધન દીયો ખતાય.

૧૦૮

બ્રીજબાળાના વચન ઉર આણ્યારે,—રંગભેર રમવાને.
 ગોપી પૂરાં પ્રેમીજન બાણ્યારે,—રંગભેર રમવાને.
 બાંસીનાદ મધુરાં વાચારે,—રંગભેર રમવાને.
 નલ દેવ વૈમાને ધ્યાયારે,—રંગભેર રમવાને.
 જોવા જુમનાજી આગ્યાં આધારે,—રંગભેર રમવાને.
 સૂકા વૃક્ષોમાં ફળપુલ લાગ્યારે,—રંગભેર રમવાને.
 ખગ અગ મીન માંહી રહ્યાં તાનેરે,—રંગભેર રમવાને.
 પાણી થઇને પાષાણ મળ્યાં જાનેરે,—રંગભેર રમવાને.
 જુએ શીવ વિરચી સરખારે,—રંગભેર રમવાને.
 કરે પુષ્પ તણી બહુ વરખારે,—રંગભેર રમવાને.
 તાન માન છંદ ગીત ગાય ગોપીરે,—રંગભેર રમવાને.
 અલખેલા સંગે નાર ચોપીરે,—રંગભેર રમવાને.
 ત્યાં થઇ રહ્યો ચૈ થેઇ કારરે,—રંગભેર રમવાને.
 જુધ જુવતીના અનંત અપારરે,—રંગભેર રમવાને.
 પૂરો પ્રેમી તે જનની આશરે,—રંગભેર રમવાને.
 જશ ગાય જન પ્રીતમદાસરે,—રંગભેર રમવાને.

૧૦૬

ચાલો વેગે વંદ્રાવન જઈએ,—વાલાની વેણ વાગે છે.
 હરી મળવા વાધ્યું છે હેત હૈયે,—વાલાની વેણ વાગે છે.
 નેહે નિરખવા ગોપીકા નીસરી,—વાલાની વેણ વાગે છે.
 શુદ્ધ બુદ્ધ સૌ દેહની વીસરી,—વાલાની વેણ વાગે છે.
 અંગે અવળાં અંબર ઓઢીયાં,—વાલાની વેણ વાગે છે.
 કેણે ધાવતાં બાળ વછોડીયાં,—વાલાની વેણ વાગે છે.
 કેણે સેથે તે કજળ સાર્યાં,—વાલાની વેણ વાગે છે.
 લેઈ સિંદુર નૈણાં સાર્યાં,—વાલાની વેણ વાગે છે.
 કેણે પયમાં પાણી રેળ્યાં,—વાલાની વેણ વાગે છે.
 કેણે મરચાં મોઢક લેળ્યાં,—વાલાની વેણ વાગે છે.
 કેણે તકતણાં તુપ તાવ્યાં,—વાલાની વેણ વાગે છે.
 જે જેમ તે તેમ મળી આગ્યા—વાલાની વેણ વાગે છે.
 પ્રીતમના રવામીની પાસ આગ્યાં,—વાલાની વેણ વાગે છે.
 વ્રીજબાળાને વેગે બોલાવ્યાં,—વાલાની વેણ વાગે છે.

૧૧૦

દાગળું કોયું મારા રાજ કયમ કરીયે, ચિતડું ચોયું મારા રાજ કયેમ ટેક
 રાજના રૂપની સહેજે સમાધિ, એમાં તે કાંઈ નહિ સુઝેરે કાજ મારા.
 વાલાને લાગે હમે વિહુળ થઈએ, તે પેલા દુરીજનીયાને મનદાઝ મારા.
 દુઃખ દરિયાથી હમને બુડતાં રાખો, બાંધો આપ નામની પાજ મારા.
 મળવા મોહનવર વેદ સહીત કુલ, લોકડીઆની તજ દાજ મારા.
 અંતરના અભિલાષ હમારા, પૂરો દયા પ્રીતમજી આજ મારા.

૧૧૧

નંદલાલસાથે લાગ્યું છે લગન જો, ઘેડી કીધી મને ગોવાળીએજો ટેક
કોટી કંદ્રપસરીળી છામી શોભતીજો, કામણુગારાં રસિક રતનમય
લોચનજો ઘેડી.

એનું સર્વ સાંડે લાગે શું વખાણીયેજો પૂર્ણ પ્રેમરસમય એનું તનજો ઘેડી.
વશીકરણુ વિદ્યા ભરી એની વાંસળીજો, ચોરે ચિત્ત થાય વ્યાકુળ
મુજ મનજો ઘેડી.

મુને ગીચધારી વણુ ગમતું નથીજો, કેને દાણું અંતરની અગનજો ઘેડી.
માહરી સૈયરો કહેતી તે હું નવ માનતી જો, એતો મોહની સ્વરૂપ
છે મોહનજો ઘેડી.

હુંતો સાસરેથી પીયર ત્યાંથી સાસરે જો, કંઈ કળ ન પામે
મોહનપાળે મનજો ઘેડી.

લાગી તાલાવેડી ફટકારી સરળી ફરે જો, નાચે નિદ્રા કાંઈ ભાવે
ના ભોજનજો ઘેડી.

હુંતો પાચે લાગીને પાલવ પાથરેજો, મેળવે દાસ દયાના
સ્વામીન જો ઘેડી.

૧૧૨

પ્રદાણું ભાંગીરે હૈયાની, નથી એ કેને વાત કહ્યાની,
વીતી હોય તે રે હો જાણે, અણુસમણુ ભલે ઇર્ષા આણે - પ્રદાણું.
જે રસ મુનિવર રે હો માણે, વાલે મારે સુલભ કર્યો આ ટાણે,
પ્રેમી જનને રે હો ખ્યારો. મુજને મળીયો નંદ હુલારો. - પ્રદાણું.
મહા રસ મુજને રે હો આપ્યો, શંશય પ્રદા સમુજો કાપ્યો,
હવે હું મહામુખ રે હો પામી, મળીયા મુકતાનંદના સ્વામી - પ્રદાણું.

૧૧૩

વય સુખમય જીવન મારું, પણ પણ કયાંથી પરવારું,
અજર અમર અખંડ અવીનાશીનું, ચીતમાં ચીતન થાતું.—પળ૦
પરમ પ્રદા શું પ્રીત કરીને, મન ખીજે નથી બંધાતું,
કામ ક્રોધ મદ લોભ તજીને, થાય અંતરમાં અજવાળું.—પળ૦
શ્યામ સુંદર વરનું સુખ મેલી, અહોનીશ ક્યાં અથડાવું,
અહોનીશ હરી રમરણ કરતાં, થયું શાન્ત મન મારું.—પળ૦

૧૧૪

જેનું હરિ ચર્ચે ચિત લાગું, તેનું જનમ મરણ ભય ભાંચું,
જેણે હેતે હરિને લજ્યા, તેણે ત્રિવિધ તાપને તજ્યા;
જેણે લાલ હરિ લજી લીધું, તેણે કામ તે ઉતમ કીધું—જેનો.
ગુણ ગોવિંદના જે ગાસે, તેનો જન્મ સુફલ તે થાસે,
દેવો કહે વાત વિચારો, ધરિ પ્રેમ હૃદય હરી ધારો.—જેનો.

૧૧૫

માયા તજી લજીલે મનમોહન, નહિતર શીર પછતાઓગે;
માયા. ટેક.

માનુષ દેહ દુર્લભ દેવનકું, ફિરકે તુમ કહાં પાઓગે.
કાલ ખ્યાલકે બદન પરોગે, કામ દામ લલચાઓગે.
ખિન પ્રયાસ પરમ પદ પૈહાં, દયા પ્રીતમ ગુન ગાઓગે.

૧૧૬

થયો છે લક્ષ્મીવરનો દાસ, બરાબર રાખ હવે વિશ્વાસ,
તું નથી દેખી શકતો, પણ એ સદા વસે છે પાસ.—થયો૦
ભુલી ભય કદી પણ એવી, પ્રભુમા નથી કચાસ,
એના પદ પકડી ખીજાની, કદી ન રાખો આશ.—થયો૦

બાળા દેખાડ દેખાડ તારો વૈંકુઠપતિ, એમ હાંકારે બકારે બોલ્યો મુઠમતિ;
 હુંતો મનમા ન રાખું કેની બીક રતિ, બાળા દેખાડ તારો વૈંકુઠપતિ.
 હમણા પ્રહાર કરીને તારા પ્રાણ હરું, ત્યારે હિરણ્યકશિપુ મારું નામ બરું;
 હુંતો બ્રહ્માંડમાં ભયકેનો નવધરું, બાળા દેખાડ દેખાડ તારો વૈંકુઠપતિ
 હુંતો વેરીતણે છળે બળે માર્યો નમરું, વર બ્રહ્માએ આપ્યા તે
 અભિમાન ધરું;

તેણે સકળ ભુવનમાંહે પુલ્યો કરું, બાળા.
 મને શું કરે તારો રામ રીશ કરી, મારી સન્મુખ ન શકે ધીર ધરી;
 ગયો વૈંકુઠથી નાશી મારે ત્રાસે કરી, બાળા.
 વર બ્રહ્મ તણો મિથ્યા કરે કોણ વળી, જેથી પ્રગટિ સૃષ્ટિ વિવિધ સઘળી.
 મુને સ્હાય થયો છે તપમારે મળી, બાળા.
 એવો દિવસ કયો જે દેખું દેવ હરી, જુદા કરું તેની સાથે કર ખડગ ધની;
 પહેલો એ મળે તો મેલું બીજી વાત પરી બાળા.
 એવું વચન સુણીને બોલ્યો બાળ મુખે, રાજ બળ શાને કરો
 જેસી રહોને સુખે.

હુંતો દુબળો થાઉ છું તમારે દુઃખે દાદા દેખાડું શું રામ મારો
 રહ્યો છે વ્યાપી.
 બધી સૃષ્ટિ સુરાસુર એણે થાપી, દાદા દેખાડું શું રામ મારો
 રહ્યો છે વ્યાપી.

મારો પ્રભુજી વસે છે ત્રૈલોક વિષે, એને ન બાણો આપણથી દુર રખે;
 નથી બ્રહ્માંડમાં કોઈ મારા નાથ પખે, દાદા.

એતો આત્મસ્વરૂપી સહુમાંહે વસે, જેમ દર્પણમાં પ્રતિબિંબ ધસે;
 તેમ સઘળે ગોવિંદ અળગો ન ખસે, દાદા.
 ત્યારે બોલિયો અસુર મન કોધ થકે, અલ્યા જાણ્યું અજાણ્યું કેટલું બકે;
 એક આ સ્થંભથી પ્રભુ તારો પ્રગટી શકે, ? બાળા.
 એવું સુણી બાળક કર જોડી કહે, મારા સ્વામીજી મહિમા તો સત્ય લહે;
 હુંમાં તુંમાં સ્થંભ બડગમાં સહુમાં રહે, દાદા
 પછી પ્રલાદ અંભારે વૈકુંઠધણી, નિરખિ પ્રેમેશું જોયું ત્યાં સ્થંભ ભણી;
 માંહે દીઠા નરસિંહ ત્રૈલોક ધણી, દાદા.
 દેખી સ્થંભને પ્રહલાદે પ્રણામ કર્યો. મન આણુંદ આણી પ્રદક્ષિણા કર્યો.
 એવું દેખીને દાનવપતિ ક્રોધે ભર્યો, બાળા
 બાધો સ્થંભશું વધુટે ઉડ્યો બડગ ધરી દાદી જુંછ પછાડી દોડીદોટ દઈ;
 ફાટ્યો કડકડ સ્થંભ ધરા ધ્રુજી રહી, બાળા.
 દીઠો કારમો કેસરી નર પ્રગટ થયો, રૂપ નિહાળી દાનવપતિ દુર ગયો;
 ધરી ઢાલ બડગ આવી ઉભો રહ્યો, જીઓ પિતાજી પ્રેમે મુજ વૈકુંઠપતિ

૧૧૮

હો પ્રિય બહેની, ! હરિજ્ઞાન વિના સંસાર તો સર્વ અસાર છે,
 જગમાં જન્મી, હરિ સ્વરૂપ જાણ્યા જે તે ભવ પાર છે.—ટેક.
 પૂર્વે જો મૈત્રેયી નારી, મુનિ યાજ્ઞવલ્ક્યની સ્ત્રી સારી,
 ગ્રહ્યું જ્ઞાન પ્રપંચને વિસારી. હો પ્રિય૦
 ગાર્ગી પણ સ્ત્રી જાતિ કહાવી, જેને અન્ય વાત ઉર ના ભાવી,
 થઈ નિર્ભય પુરૂષ પદે આવી. હો પ્રિય૦
 વિષયાએ વિદ્યા જે ધારી, વરી ચંદ્રહાસને ઉગારી,
 જો રુકિમણી રૂડી ભણુનારી, હો પ્રિય૦

ધન્ય ભક્તિવંત મીરાંબાઈ, અનન્ય ભણુ શ્રી વ્રજરાઈ,
 દ્વારકામાં દેહ દેવ વિષે સમાઈ. હો પ્રિય૦
 દ્રોપદિને ચિર પૂરયાં બહુ હરિ, જયદેવની સ્ત્રી મુઠ્ઠી જીવતી કરી.
 ભક્તિએ કુંતાધીન હરિ. હો પ્રિય૦
 વિકૂલ ભક્તિવંત મુક્તાબાઈ, જાની જાણે વિકૂલ ધ્વનિ ગ ધ,
 દરણું દળીયું વિકૂલ રાઈ. હો પ્રિય૦
 કરમાની ક્ષિપ્રા બહાલ વિચારી, જમીયા જગદીશ્વર ગિરિધારી,
 શબરી ક્ષણ બાધાં અવધ બિહારી, હો પ્રિય૦
 શતરૂપા દેવહુતિ સુનિતિ, વિંધ્યા યજ્ઞ પત્નિ ગોપીજન પ્રિતિ,
 ભાગવત પુરાણથી લ્યો પ્રતિતિ. હો પ્રિય૦
 એવી અગણિત સતિ કૃતિને ન્યાળી સાચું સુખ લેવું મોહ ટાળી,
 ગુણવંતી યશો અતિ ભાગ્યશાળી. હો પ્રિય૦
 જ્ઞાને પ્રેમ જેનો પ્રભુસું લાગે, તેના સર્વ દુઃખ સહેજે ભાંગે,
 દયો કરગરી કૃષ્ણ પાસે માંગે. હો પ્રિય૦

૧૧૬

હરી નામ સુમર સુખ ધામ, જગતમેં જીવન દો દિનકા,—ટેક.
 પાપ કપટ કર માયા બેડી, ગર્વ કરે ધનકા;
 સખી છોડકર ચલા મુસાફર (૨) વાસ હુવા વનકા.—જગતમેં.
 સુંદીર કાયા દેખ લુભાયા, લાડ કરે તનકા,
 છુટા શ્વાસ વિખર ગઈ દેહી (૨) જ્યોં માલા મનકા.—જગતમેં.
 બેળન નારી લગે પીયારી મોજ કરે મનકા,
 કાલ બલિકા લગે તમાચા (૨) ભુલ જાય ઠમકા.—જગતમેં.
 યહ સંસાર સ્વપનકી માયા. મેળા પળ છીનકા,
 પ્રહ્લાનંદ ભજન કર બંદે (૨) નાથ નિરંજનકા.—જગતમેં,

૧૨૦

મારા શામળીયાળ શેઠ (૨) તમે અમને લઈ ચાલો વૈકુંઠ ઠેઠ.
 સુદામાનું સંકટ હરીશું, મુષ્ટિક તાંદુલ માટે,
 કરમાબાઈનો ખીચડો ખાધો, જુગદીશ પાછડી રાતે મારા.
 અહલ્યા નારી ગૌતમની, પ્રભુ ચરણરજથી તારી,
 સવરી કેરાં એઠાં બોર, આરોગ્યા ગીરધારી મારા,
 કુળજા દાસી કસની પ્રભુ, ચંદન માટે રથાપી,
 ઝેર ભરીને માસી આવી, જશોદા પદવી આપી મારા.
 દીન દ્રૌપદિ પોકારશુભી હરિ દ્વારકામાંથી આવ્યા,
 કૌરવની સભામાં હરજી, ચીર પુર્યાં મન લાવ્યા મારા.
 મીરાં ઉપર ક્રોધ કર્યો, રાણાએ હરજી જ્યારે,
 હેત કરીને સમાવ્યા, આંખી હઠીયા સાથે ત્યારે મારા.
 કર જોડીને ગોપીજને કહ્યું વહાલા ના વિસારે,
 અમે તમારે શરણે રહીએ, લવસાગરથી તારે મારા.

૧૨૧

દો દિનકા જગમેં મેલા, સળ ચલા અલીકા ખેલા;
 કોઈ ચલા મયા કોઈ જાવે—કોઈ ગઠડી બાંધ સિધાવે;
 કોઈ ખડા તૈયાર અકેલા, સળ ચલા.
 કર પાપ કપટ છલ માયા, ધન લાળ કરોડ કમાયા;
 સંગ ચલે ન એક અધેલા, સળ ચલા.
 સુત માત નાર પિતુભાઈ, કોઈ અંત સહાયક નાહી;
 કયોં ભરે પાષકા થેલા, સળ ચલા.
 યહ નાશવંત સંસારા, કર લજન ઈસ કા પ્યારા;
 અમ્હાનંદ કહે સુણ ચેલા, સળ ચલા.

ભક્તિ ઉપર જેને ભાવ છે રાધે ગોવિંદા ત્હેના તે સબળા દાવ છે-રાધે.
 હૈડે હરિનું જેને નામ છે રાધે. ત્હેને તો ઠરવાના ઠામ છે-રાધે.
 ભક્તિએ શક્તિ અપાર છે રાધે. ભુતળ તેનો ભાર છે-રાધે.
 ત્રિકમ સંગાતે તાન છે રાધે. મહિતળ તેનું માન છે-રાધે.
 પુરૂષોત્તમથી પ્રેમ છે રાધે. તેનાપર મોહનની રેમ છે-રાધે.
 પ્રભુજીની સાથે જેને પ્રીત છે રાધે. તેની તો જગમાં જીત છે-રાધે.
 હરિ જેના હૈયાનો હાર છે રાધે. લવથી જોડે ત્હેને પાર છે-રાધે.

તમે એકવાર ધુન મચાવોરે રામ નામની,
 તમે ધુનથી ત્રીલોકને ગજવોરે રામ નામની;
 પ્રેમથી આવો ધુન મચાવો, ગોવિંદ ગુણગારી.
 ગામને જગાવો, રસના રૂપાળીને રામ રટાવો,
 હૈયામાં હરિ નામ હીરલો જડાવો, કૃષ્ણ કૃષ્ણ;
 કહી તમે પાપને નસાવો ભાગ્યશાળી;
 આવો જન્મ સુધારો તમે એકવાર ધુન મચાવો.

તારા મુખપર મોહનલાલ જાઉં બલિહારી,
 તમે ભલે પધાર્યા ગોવિંદ ગિરિવરધારી.
 અદળક આજ ઢળ્યા અલબેલા કીધી કૃતાર્થ કાનરે,
 તનના તાપ હર્યા મ્હારા બહાલા દીધાં દર્શન દાન.—જાઉં.
 સુંદર મુખ છો સુખના સાગર નાગર નવલ કિશોર,
 પુરૂષોત્તમ છો પરદુઃખ ભંજન મુજ ચિત્તડાના ચોર.—જાઉં.

છેલ છબીલા તારા મુખની વાણી સાંભળી થઇ છું ન્યાલ,
 નેણું સફલ થયાં મહારા વહાલા નીરખી સુંદર ચાલ—જઉં.
 સફળ જન્મ કીધો મનમોહન હેતે સાદ્યા મહારો હાથ,
 સ્નેહે સન્મુખ આવ્યા સ્વામી પ્રેમાનંદના નાથ.—જઉં.

૧૨૫

જેને જોઇએ તે આવો મોક્ષ માગવારે લોલ,
 આજ * ધર્મઋષિને દ્વાર.—જેને જોઇએ
 આવો પ્રગટ પ્રભુને પગે લાગવારે લોલ,
 વહાલો તરત ઉતારે ભવપાર—જેને જોઇએ.
 શીઘ્ર જાણો છો બીજે શીર કુટવારે લોલ,
 આવો સત્સંગ મેલીને મોક્ષરૂપ—જેને જોઇએ.
 આણો પ્રેમ પ્રતીતિ સાચા સંતમારે લોલ,
 થાશે આનંદ અતિશય અનૂપ.—જેને જોઇએ.
 સદા સાચું અમારું ધન શ્રીપતિરે લોલ,
 નથી પરવા ણીજની લગાર.—જેને જોઇએ.
 વિના શ્રમે મળે છે મન ભાવતુરે લોલ,
 સાચા ભાવનીજ માત્ર દરકાર.—જેને જોઇએ.
 સહુ અર્થો સદા એ થકી સરે રે લોલ,
 ભરેલો છે અખુટ ભંડાર—જેને જોઇએ.
 અન્ય સ્વાદો એની પાસે અદ્ય છે રે લોલ,
 સહુ સારતણો ઉત્તમ સાર.—જેને જોઇએ.

* સંજ્ઞાનંદ સ્વામીનાનંદયજ્ઞના ઇષ્ટ દેવ શ્રી નરનારાયણ છે. નરનારા-
 યજ્ઞના પિતાનું નામ ધર્મઋષિ હતું.

કામ આવે અહીં એ બધી વાતમારે લોલ,
એથી રહેજે જવાય લવપાર.—જેને જોઈએ.
ઘણા હોત મળાય છે ગોવિંદનેરે લોલ,
જેને નેતિ નેતિ વેદ ગાય—જેને જોઈએ.
જેને કાળે હમે છે મુનિ દેહનેરે લોલ,
એતો અખંડ સ્વરૂપે યોગળાય.—જેને જોઈએ.
બહાસો તરત છોડાવે કાળ પાપથીરે લોલ,
પ્રેમાનંદને પ્રભુએ દીધાં કોલ.—જેને જોઈએ

૧૨૬

ફિકર હવે ના રહી, અમારે ફિકર હવે ન રહી

હરિની ઓથ ગ્રહી—અમારે ફિકર.

જે સહુ જગતું રાજ્ય ચલાવે તેની કૃપાજ થઈ—અમારે ફિકર,
જે સહુ જગતા મનના માલીક તેને વિનંતિ કહી—અમારે ફિકર.
શરણુ થતાંજ મુકિત દે તેના પદમાં પડ્યાં જઈ—અમારે ફિકર,
અનંત શ્રેય અમારે કરશે એ અહીંને તહીં—અમારે ફિકર

૧૨૭

મેં નિત્ય ભક્તન હાથ ખીકાઉં આઠોયામ રહ્યમે નાખું પલક

નહિ ગિસરાઉં મેં

કલન પરત વૈકુંઠ ગસત મોહી યોગિ મન ન સમાઉં—મેં નિત્ય.
જહાં મમ ભક્ત પ્રેમયુત ગાંવહીં તાહાં ગસત મુખ પાઉં—મેં નિત્ય.
ટારોં અપને વચન ભક્ત લગિ તિનકે બચન નિભાઉં—મેં નિત્ય.
ઉચનીચ સખ કાજ ભક્તકે નીજ કરી સકલ બનાઉં—મેં નિત્ય.
પ્રેમ સહિત જલ પત્ર પુણ્ય ફલ જો દેવેંસો ખાઉં—મેં નિત્ય.
ભક્ત કહૈ સોઈ કરો નિરંતર બંધે તો બિઠબાઉં—મેં નિત્ય ભક્તન હાથ.

૧૨૮

નામ સમાન ન કોઈ પ્રભુજીકે નામ સમાન કોઈ,
જયતપ તિરથ વ્રત જોગ જગનજેહી મુકિતકે સાધન સોહી—પ્રભુજીકે.
જ્ઞાન ધ્યાન અરૂ સાધન મનકો વેદ પઠન કરે કોઈ—પ્રભુજીકે.
ભુમી કંચન દાન દીએ સબ નામકે તુલ્ય ન હોઈ—પ્રભુજીકે.
નામકો મહાત્મ બાણે મુનીજન ઉરમેં રાખ્યો પ્રોઈ—પ્રભુજીકે.
દેવા કહે નિજ નામકી દીજે પ્રેમ દોરીમેં પ્રોઈ—પ્રભુજીકે.

૧૨૯

સંતનકી પત્તરાખી પ્રભુ તુમ સંતનકી પત્ત રાખી,
સાહે કરી તુમ સચિદાનંદ વેદ વિદિત જગ સાખી.
ધ્રુવ પ્રહલાદ આદિ લગવત જન પરચ્યો દેખાયો આંખી—પ્રભુતુમ.
જહાં તહાં પ્રભુ રક્ષા કીની કેતો કહે જહાં લાંખી.
પ્રભુજી તુઘારી શત્રુ પહોંચ્યો મેં ચરણ કમલ અલિલાખી—પ્રભુતુમ.
દેવાકી પત્તરાખી દયાનિધિ તુમપે અરજ ચહીં રાખી—પ્રભુતુમ.

૧૩૦

આવો આવોને નંદજીના લાલારે રમીએ રાસ રૂડો રાસ રૂડો,
પૂરો મનના મનોરથ બહારે રમીએ રાસ રૂડો રાસ રૂડો.
સખી સરખે સરખી શણગારી તમને જોવા મળી વ્રજનારીરે-રમીએ.
અમે ગીત ગાઇએ લલકારી તેમાં ખંસી બજાવો તમારીરે-રમીએ.
ધીરે ધીરે મધુર સૂરે ગાતા આવો વાલમ મોરલી વાતારે-રમીએ.
હોંસે હોંસે લઈ વાંસળી હાથે રૂડા શોભોછો ગોપીઓની સાથેરે-રમીએ.

નિત્ય નિત્ય કરોછો આવી હાંસી તમે ઘેલાં કીધાં વ્રજવાસીરે-રમીએ.
તાતાયેની રહે ધુન લાગી સહુ સરખાં છીએ અનુરાગીરે-રમીએ.
ધન્ય ભાગ્ય અમારા જાણું આજ બ્રહ્માનંદ રસ માણુંરે-રમીએ.
અનુવીનવીએ પૂરણ કામી શ્રમ થાશે તો સેવીશું સ્વામિરે-રમીએ.

૧૩૧

મહાર્ મનડું રોકયું ન રોકાય બંસી વાગે છે,
મહારા ચિત્તમાં તાલાવેલી ધાય.—બંસી.
સુણ્યોસ્વર મીઠો. બહાલો ન દીઠો મહારી પલ પલ ભુગજેવી જાય-બંસી.
ઉર છબી ઉઠી, રહું ન વિખુટી મહારી સઘળી તે શુધ બુધ જાય-બંસી
ગોપીઓની સંગે, રાસ રચ્યો રંગે. આનન્દ ઓધ ઉભરાય-બંસી.
જમુનાના તીરપર, નાચે જ્યાં નટવર દેવ વધાવા જાય-બંસી.
લાગી સમાધિ ગઈ આધિ વ્યાધિ સુખ મુખે કહ્યાં નવ જાય-બંસી.
અનુસખી ચાલી, વાટ એજ ઝાલી મળી મોહનને પડી પદમાંથ-બંસી.

૧૩૨

ચાલો નિરખીએ રણછોડરાય ઠાકોર ડાકોરના એતો વેદ પુરાણે વંચાય ઠા
નટવર નાગર શોભાના સાગર સમેવડ કોઈ ન કહેવાય-ઠાકોર ડાકોરના
ત્રિભુવન નાયક સેવવા લાયક શંકર સંકર્ષણ ધાય-ઠાકોર ડાકોરના
જતાં શરણ બહાલો રાખે છે ચરણે ખીજ સાધન નવ ચહાય-ઠાકોર ડા.
દેવને દુલ્હા સુખ તે કરે સુલભ ચરણ કમળ ચિત્ત ચહાય-ઠાકોર ડાકોર
દયા પ્રિત્તમ એવા કૃપા સિંધુ તજીને ખીજે બજે છે બલાય-ઠાકોર ડા

૧૩૩

નંદલાલે વળડી છે વાંસળીરે,
હવે ઘરમાં તે ક્ષણું ન રહેવાય.—નંદલાલે.

હુંતો ઘેલી ફરું છું ઘર આંગણેરે જોયા વિના મને જપ નવ થાય-નંદ.
 નાદ સુણીને ચોરાયું માફ ચિત્તડું રે મારી પળ પળ જુગ જેવી જાય-નંદ.
 મહા પ્રદાનંદ રસ છાઈ રહ્યો રમે રાસ રસિક નંદલાલ-નંદ.
 દેવ દેવી આવ્યા આકાશમાં રે જોઈ હરિને હૈડે હરખાય-નંદ.
 બહાલો ઉભા કાલિંદ્રિને કાંઠડેરે એની શોભા મુખે ન વર્ણાય-નંદ.
 મને મેલિનિ લગાડી નટ નાગરે અતિ આનંદ અંગ ન સમાય-નંદ.
 કીધાં રસજસ રસમાં રસીકડેરે પ્રેમાનંદને મળ્યા ઘનશ્યામ-નંદ.

૧૩૪

આજે આનંદના ઓઘ છેરે આવો લાવેથી લજીએ.
 ભુધરજી ભજવા યોગ્ય છેરે આં પ્રેમ સુધારસ પીજીયેરે-આવો.
 દેહ ધર્યાનો લહાવો લીજીયેરે, આં રૂપ એનું રૂઢીયામાં રાખીએરે-આવો.
 મુખેથી ગુણ એના લાખીયેરે, આં બહાલોજી બહાલ વધારશેરે-આવો.
 મોહનજી મંદિર પધારશેરે, આં જન્મ મરણ દુઃખ કાપશેરે-આવો.
 મોક્ષના સુખડાં આપશેરે, આં શામળીઓ કારજ સારશેરે-આવો.
 પ્રિતમનો સ્વામી તારશેરે, આવો લાવેથી લજીએ

૧૩૫

વાંસલડી કોણ વાય છે આ વેરાણ વાંસલડી કોણ વાય છે,
 સુગતા કલેજું કોરાય છે આ વેરાણ વાંસલડી કોણ વાય છે.
 શ્રવણ સુણીને માફ મનડું તપે છે, મળવાને મન અકળાય છે. આ વેરાણ.
 કામકાજ મને કાંઈ નવ સુજે, ઘેલું ઘેલું ઘરમાં ફરાય છે આ વેરાણ.
 પનિસુતમાંથી પ્રીતી તજીને, વ્રજખાળા વેરાળી થાય છે. આ વેરાણ.
 પ્રેમાનંદનો નાથ જોયા વિના, પળ એક જુગ સમ જાય છે. આ વેરાણ.

આંગેા આગળરે રહેજો, અમને નિત્ય નિત્ય દરશન દેજો,
 સુખના સાગરરે સ્વામી, તમને પુરણ પુન્યે પામી
 તમને જોઈનેરે જીવું, મ્હારે ખીજા કોઈથી ન જહીવું,
 સદા તમારેરે સંગે, આનંદ ઉમંગ વાધ્યો અંગે.
 એ આનંદની રે લેહુર, તે સુખ વર્ણવીએ કઈ પેર,
 જેને ઉપજે તે જાણે, મન પોતાનું મહાસુખ માણે.
 મનના મનોરથરે એવા, કરીએ સદા તમારી સેવા,
 એ સુખડાનીરે વાતો, આનંદ કહું પણ નથી કહેવાતો.
 તાર ન તુટે રે તમસું, અરસ પરસ મન થયું એક સરખું,
 ગોઠડી ગોવિન્દ રે કરીએ, શ્યામસુંદર નવ પાછા ફરીએ.
 પ્રભુ પ્રિતમના રે પ્યારા, પલક ન રહેશે અમથી ન્યારા,
 આંગેા આગળરે રહેજો.

ઓરા આવોને નંદજીના લાલ, રાખું મારા નેણામાં છે ભકત તણા

પ્રતિપાલ રાખું.

તમે પ્રગટયા અમારે કાજ, રાખું. દીનજંધુ છે ગરીબનીવાજ રાખું.
 આવો સુંદરશ્યામ સુખાણ, રાખું. તમે છે મારા જીવનપ્રાણ રાખું.
 જોઈ રસીક સુંદરવર રૂપ, રાખું. છે પાવન પરમ અનુપ રાખું.
 મારી લાગી છે તમ સંગ પ્રીત, રાખું. છે મનમોહનમાં ચિત્ત રાખું
 આપો તમારા જનનો સંગ, રાખું. મારા મનમાં એજ ઉમંગ રાખું.

એજ અગ્નિ દયાનીધી દેવ, રાખું આપો ચરણ કમળની સેવ રાખું.
 મને વાલા લાગો છો મહારાજ, રાખું મારા સર્વે સુધાર્યા કાજ રાખું.
 હરીકૃષ્ણ હરી ઘનશ્યામ, રાખું, શ્રી નરનારાયણ નામ રાખું.
 પુરુષોત્તમ પુરણ કામ, રાખું. પ્રેમાનંદના છો સુખધામ રાખું.

૧૩૮

શ્યામને, શ્ય મને, શ્યામનેરે, હું તો નહિરે વિસાડે ઘડી શ્યામને
 અલળેલો વહાલો રંગનો રસીલો, પ્રાણુજીવન સુખધામનેરે-હું તો નહિરે.
 હૈયાનો હાર હરિવર મહારે, પલના મુંઝુ એના નામનેરે-હું તો નહિરે.
 મનમોહન મધુસુધન ઉપર, વારી વારી નાખું કોટી કામનેરે-હું તો નહિરે.
 પ્રેમાનંદ કહે જોઈ જોઈ જીવું, આનંદકારી આત્મ રામનેરે-હું તો નહિરે.

૧૩૯

અલળેલા આનંદ કંઠ વહાલા લાગો છો, મહારા ટાળો ભવના કંઠ-વહાલા.
 મહારા પ્રાણ તણા છો પ્રાણ, વાલાં શામળીયા ચતુર સુખણ-વહાલા.
 મહારી આંખલડીના નુર, વાલાં નહિ મેલું નટવર દુર-વહાલા.
 મહારા નેણ તણા શણગાર વાલાં છો હરી હૈયાનાં હાર-વહાલા.
 હું એવું માણું ચિત્ત વાલાં રહેજો રાજ મુજપર નીત-વહાલા.
 આપો વૈષ્ણવમાં વાસ, વાલાં કરી કૃપા કરો નિજદાસ-વહાલા.
 પ્રેમાનંદની વિનંતિ નાથ, વાલાં મહને સદાય રાખો સાથ-વહાલા.

૧૪૦

રાત દહાડો રટું છું તને રામરે ત્હારી મને લહે લાગી
 કર્યા કોટી મને લે લાગી ભગતના કામરે.-ત્હારી.
 તેં તો ઈંડા આવરદા આંકીરે, ત્હારીં તેં તો ગજની ઘંટા ઢાંકીરે-ત્હારી.
 પુતનાને પાર ઉતારીરે, ત્હારીં તને આવીતી નાખવા મારીરે-ત્હારી.

ધના જામતની એતી નિખાવીરે, તહારીં કુબજની કાયા દિપાવીરે-તહારી.
 કરી શલ્યાની અહલ્યા નારીરે, તહારીં તેં તો જ્યદેવ નાર
 ઉગારીરે-તહારી.
 થયા બળીને ખારણે ભિખારીરે, તહારીં પહેરી મુગટને ગણિકા
 તારીરે-તહારી
 ખાધું એકું આહિરનું અન્નરે, તહારીં કર્યો શવરીનો મનખો
 ધન્યરે-તહારી
 આપ્યું વિભિષણને રાજરે તહારીં અમરીષની રાખી લાજરે-તહારી.
 હરી ભજે તેં ન પામે હારરે, તહારીં હરીજનનો એડો પારરે-તહારી.

૧૪૧

સખી જોને ધન્ય ધન્ય વૃંદાવનકે ધન્ય વૃક્ષ વેલડીરે લોલ.
 સખી જોને ધન્ય ધન્ય વ્રજની નાર સદા પ્રેમ ઘેલડીરે લોલ.
 સખી જોને ધન્ય ધન્ય વ્રજનો વાસકે ધન્ય વ્રજનારનેરે લોલ.
 સખી જોણે નિરખ્યા ભરી ભરી નેણકે નંદકુમારનેરે લોલ.
 સખી જોને ધન્ય ધન્ય વ્રજની ભોમ ત્યાં વાલમ વીચર્યારે લોલ.
 ધન્ય ધન્ય પુરુષોત્તમ પરિગ્રહ તે ઉપર પત્ર ધર્યારે લોલ.
 ધન્ય ધન્ય નેતી ગાવે વેદ ન પામે પારનેરે લોલ.
 ધન્ય ધન્ય બહાલો કરીને બહાલ જોલાવે વ્રજનારનેરે લોલ.
 એ રસ ભવજ્ઞાએ પ્રમાણ્યો વખાણ્યો વેદમાંરે લોલ
 કે એરજ શુક સનકાદિક ગાયકે નારદને ગમેરે લોલ.
 તે પરિક્ષતને શ્રવણે સમાયકે રૂદ્રામાં રમેરે લોલ.
 એ રસ ભુતળ માંડી વધાર્યો કે નરસિંહ નાગરે રે લોલ.
 તે રસ ત્રણલોકથી તારે મહાદુઃખ સાગરે રે લોલ.

જેજન એ રસને અનુસરશે કે તણ અભિમાનેરે લોલ.
 તે જન ભવસાગરથી તરશે કે કરી ગુણગાનનેરે લોલ.
 ધન્ય ધન્ય જોગીમુની જેને કાજ વસે જઈ વનમાંરે લોલ.
 સખી દેખો બ્રહ્માનંદકે શ્યામને તે નંદ ભુવનમાંરે લોલ.

૧૪૨

હૃદય કમળના રામજીરે, કૃપણ મહારા ચિત્તગના ચોર
 મહારા બહાલા ભકતોની બહારે બંહલા આવજો રે
 હરિ તમારી મહને હામ છેરે, જગદીશ તમારું મહને જોર મહારા
 સંકટ વેળાના શ્રીહરિરે, શ્રીજી કરોને મહને સ્થાય-મહારા
 રસીયા તમારા રંગની, મહને ચટકી લાગી છે ચિત્ત મહાય
 વિકૃલ બહારે આવજો, કહાન કરીએ ન રાખશે ક્યાશ-મહારા
 અચળ તમારો આશરો, મહારે નથી બીજાની આશ-મહારા
 અમરીવને ઉગારીઓરે, ખરો મચાવ્યો ખેલ-મહારા
 સુધન્વાને સાચવ્યોરે, ટાઢું કરીને તેલ-મહારા
 સુદામાનાં સૌ સંકટ હર્યારે, કર્યા કનકના મહેલ-મહારા
 પ્રહલાદની પત રાખવારે, કીધો તો સ્થંભમાં વાસ-મહારા
 ધ્રુવજીને માટે પ્રગટ થઈને, આખું અવિચળ રાજ-મહારા
 માધવદાસની મા થયા રે, પુર્યા એના લાડકોડ-મહારા
 શેઠ બનીને શામળા, તહમે હુંકી સ્વીકારી રણછોડ-મહારા
 કાળી કરૂપી કુબ્જા તહેને, કીધી સ્વરૂપની નાર-મહારા
 શવરીના ઓર વળી કરમાનો બીચડો ખાઈકરી ભવપાર-મહારા
 મીરાંનું વિષ અમૃત કર્યુંરે, પંચાળીના પૂર્યા ચીર-મહારા

શાપ પામીને શલ્યા થઇતી, તેને અહલ્યા કરી રઘુવીર—મહારાં
 ભાજી વિદુરની હેતે જમ્યા, હુમે થયા પાંડવના દાસ—મહારાં
 વૃજમાં પધાર્યા વહાલથીરે, રમાડ્યા ગોપીઓને રાસ—મહારાં
 ભકતોની ભીડમાં દોડજેરે, દેવાને ભક્તિનાં દાન—મહારાં
 નહિંતો ખીરદ જશે નામનુરે, કપટી કહેવાશે કહાન—મહારાં
 મહારા વહાલા ભકતોની વહારે વહેલા આવજેરે—મહારાં

૧૪૩

નેણામાં આવો રાખું માડું સર્વસ્વ વારી નાખું,

મારા વહાલા નેણામાં આવો રાખું.

હવે નિમિષ ન મેલું ન્યારા, છે જીવન પ્રાણ હમારા—મારાં
 મારે તમથી વહાલું ન કેઈ, રાખું જીવડલામાં પ્રેઈ—મારાં
 મારે જન્મ સુફલ તમે કીધો રૂડી રીતે મેં વહાવો લીધો—મારાં
 હવે પ્રભુને મારા કીધા, મેં જગપર ડંકા લીધા—મારાં
 વહાલા રૂઢીઆમાં રાખી, તમે પ્રેમની દોરી નાખી—મારાં
 મારી પ્રીતિ તમ સંગ લાગી, હવે થઈ પૂરાણ બડલાગી—મારાં
 આજ આનંદ મારે અંગે, રહો સદાય ગોવિંદ સંગે—મારાં
 વહાલી વાત તમારી લાગે, સાંભળતાં દુઃખડાં ભાંગે—મારાં
 જોઈ તમને જાદવરાય, મારા હૈડા ટાઢાં થાય—મારાં
 મેં લોકની લબ્ધ મેલી, આજ થઈ રંગડાની રેલી—મારાં
 મળવાને મોહનરાય, માડું મનડું સદાય મ્હાય—મારાં
 આજ આનંદ અધિક વધાર્યા, મારા જન્મે જન્મ સુધાર્યા—મારાં
 વહાલા જાણી તમારી રીતિ, હવે પ્રેમ સખી જગ જીતી—મારાં

અળના સુનુંગી તેરી બાંસુરીકી તાન,
 બાંસુરીકી તાન મેરે બોત લયે નુકસાનરે.—અળના,
 સુનકે તેરી બાંસુરી મેં બહોત બધ હેરાન,
 લોકલાજ સબ છુટ ગઈ અળ રટતી કહાન કહાનરે, અળના,
 બાંસુરીકી તાનમેં મેં ભૂલી ખાનપાન,
 આઠ પહોર ઉઘત નાહીં લાગ રહ્યો તેરો ધ્યાનરે —અળના,
 ખટકત ઉર બાંસુરી મોહે સુજત નાહીં આન,
 હોત દરદ મીલનકે કાજ નીકસત નાહીં પ્રાનરે.—અળના,
 બાંસુરી મેરી પાંસુરીમેં ખટકત માનું ખાન,
 પ્રેમાનંદકે નાથજી મોહે બહુ કીનો જાનરે —અળના.

આજ પ્રગટ હરિ મુજને મળ્યારે લોલ કંઈ કદમમાં ન આવે વાત
 મારી જન-પ્રગટ.
 આજ દીનબંધુ અઢળક ઢાળ્યારે લોલ એતો પુરૂષોત્તમ સ ક્ષાત-મારી.
 એતો પ્રકૃતિ પુરૂષથી પર છેરે લોલ એતો અક્ષરતાણાં આધાર-મારી.
 એને નારદ સારદ સૌ નમેરે લોલ એતો નિગમ ન પામે પાર-મારી.
 એતો રાજધિરાજ પણે રાજતાંરે લોલ પેતે ત્રિભુવનપતિ ભગવાન-મા.
 એતો સુરનર મુની શીર છાજતાંરે લોલ મનમોહન રૂપનિધાન-મારી.
 મહા મુક્ત પૂજે છે જેની પાદુકારે લોલ એવા પરમ પુરૂષ મહારાજ-મા.
 જેને અળગા ન મેલે રમા રાધિકારે લોલ એવા દુર્લભ સુલભ થયા આજ
 નરદેહ ધર્યો કંઠણા કરીરે લોલ લીધો ભૂમી ઉપર અવતાર-મારી.
 પ્રેમાનંદનો સ્વામિ આજ શ્રી હરિરે લોલ મુક્તિ આપી કરે ભવપાર મા.

૧૪૬

વાહ કાન તારી મોરલી મનહારી, મનહારી મને લાગે ખ્યારી—વાહ.
 વાંસળીએ ત્રણ લોક મોહી રહ્યા ધ્યાન દીએ ધારી ધારી—વાહ.
 ધ્યાન તજી શિવજી શ્રવણમાં લાગ્યા, બંસી બહુ ચમત્કારી—વાહ.
 દેવ રૂપી દિગ્મૂઢ બની ગયા ધન્ય કાના બંસી ભારી—વાહ.
 જાડ હાલે નહિં પશુઓ ચરે નહિ પક્ષી કરે નહિ કીકીયારી—વાહ.
 કહાન ભગવાન એવી બંસી સુણીને સર્વસ તમપર નાખું વારી—વાહ.

૧૪૭

મોહનજીરે લટકે લગની લાગી, મારા ભવની ભાવટ ભાગી.
 મોહનજીરે પ્રેમે મંદીરીએ આવજો, મારી બુડતા બાંવડી જાણજો.
 મોહનજીરે મમતા મારી મારજો, તમે ત્રિકમ ત્રિવેણીમાં તારજો.
 મોહનજીરે દાસી થઈ છું નંદનંદની, હરિ કાંસી ટાળો જમકંદની.
 મોહનજીરે મારી તે પુતના માસી, વળી કુખ્બ કંસની દાસી.
 મોહનજીરે પંચાળીના ચીર પુરીઆ, આજ એધારી લેજો અધુરીઆ.
 મોહનજીરે બળતા બચાવ્યા ભકત લાખમાં, દુર્યોધન રોળ્યો રાખમાં.
 મોહનજીરે મામા તે કંસને મારીઓ, આંગળીએ ગોવર્ધન ધારીઓ.
 મોહનજીરે ગોપીઓને રાસ રમાડતા, ત્હમે ભકતોને લાડ લડાવતા.

૧૪૮

જીવન સુધાર્યાં છેએ નંદને હો બેની મારાં જીવન સુધાર્યાં છેએ નંદને.
 આરે ગોકુલીઆમાં ભલે અમે અવતર્યાં નિત્ય નિત્ય જોવા કૃષ્ણચંદને હો.
 દુર્લભ દર્શન દેવ સુનીને સુલભ થયાં છે વ્રજવૃંદને—હોબેની મારાં જીવન.
 દર્શન દઈ વહાલે દુષ્કૃત કાખ્યાં ઉતાર્યાં પાર ભવકંદને—હો બેની મારાં.
 પ્રેમાનંદ કહે મહાસુખ પામ્યાં નીરખી આનંદકંદને—હો બેની મારાં જીવન.

૧૫૯

વહાલે મોરલી વળડીને મનડાં હર્યાં વહાલે મનડાં હર્યાં વહાલે
 મનડાં હર્યાં-વહાલે.
 ખેહદ નૌતમ વેણુ વળડી શખ્દ સુણાવીને જાદુડાં કર્યા-વહાલે મોરલી.
 જગજીવન મોરલીના નાદે અંતરમાં અજવાળાં કર્યા-વહાલે મોરલી.
 શ્યામ સુંદરનું મુખ નીરખતાં ભવના દુઃખના દુઃસ્થયાં-વહાલે મોરલી.
 આનંદ સહિત થયું સુખ અંતર એક જીલે નવ જાત કહ્યાં વહાલે મો.
 ધાયલ થઈને હુંતો ઘેલી ફરે છું શું જાણું જે માંહી મંત્ર ભણ્યાં-વહાલે.
 ઔષધમુળી અંગ ન લાગે કોટી કોટી મેંતો વૈદ કર્યાં-વહાલે.
 રૂપ અલૌકિક જોઈને સજની બ્રહ્માનંદના વહાલાને વર્યાં-વહાલે મોરલી.

૧૫૦

કોણે વગાડી વાંસળી આનંદમાં કોણે વગાડી વાંસળી.
 કોરી મારી કલેજની પાંસળી આનંદમાં કોણે વગાડી વાંસળી.
 વાંસળી વગાડનાર ખ્યારો મને લાગે સાંભળું છું સાદ વળી વળી-
 આનંદમાં કોણે.
 ટાગડાજ મને કંઈ નથી ગમતું દુઃખ જાત દર્શનથી ટળી-આનંદમાં કો.
 ઘડી ઘડી નીરખી રહીછું ગોવિંદને વહાલાના પ્રેમમાં હું ભળી-આનંદમાં.
 વાંસળીને સ્વરે દેવલોક રહ્યાડુલી મહાદેવ સમાધિ ગયાભુલી-આનંદમાં.
 વહાલાની ખંસી અલૌકિક વાગી ગઈ ચૈદ ભુવનથી આઘી-આનંદમાં.
 રમે રાસ મંદહર રંગ ઉમંગે ગિરિધર ગોપીઓને સંગે-આનંદમાં.
 વલભના સ્વામિ લળી લળી પાય લાગું જન્મો જન્મ એજ માગું-આ.

૭૧

૧૫૧

સુની સુની ઓધા આવત હાંસી, કહાં વે બ્રહ્મદિકકે ઠાકુર કહાં કંસકી દાસી
ઇંદ્રાદિકકી કોન ચલાવે શંકર કરત ખવાસી, નિગમ આદિ બંદીજન
જાકે રોષ શીશકે વાસી.

જાકે કમલા રહન નિરંતર કોન કરે કુખી જાસી,
સુરદાસ પ્રભુ દ્રઢ કરી ખાંધે પ્રેમ પુંજકા વાસી

૧૫૨

પ્રગટ્યા પ્રભુ વાગન અવતાર,
અદિતિ આશ્રમમાં અલબેલા શો અદભૂત આકાર,-પ્રગટ્યા પ્રભુ.
દેવ હુંદુભી વાગ્યા ડીમ ડીમ જય જય થયા ઉચ્ચાર,
સુરો સ્તવે બંદી ખીરદાવે થઈ રહ્યો ચૈ ચૈ કાર,-પ્રગટ્યા.
કુસુમ વૃષ્ટિથી કશ્યપ આશ્રમ છાઈ રહ્યો તે વાર,
સ્વર્ગ થયું ત્યાં સર્વે ભેળું સેવવા નીજ સરકાર.-પ્રગટ્યા.
અદિતિ ઉર આનંદ માય નહિ નીરખે વારંવાર,
સહુને દર્શન દઈને શ્રીવર થયા બટુક આકાર.-પ્રગટ્યા.

૧૫૩

નામ બસે ઉર જાકે પ્રભુજીકો નામ વસે ઉર જાકે,
ત્રિભુવનકો સુખ તહાં ચલી આવે સકલકી મંગલ તાકો.
એસા હરીજન જહાં વિરાજે પાવન કરે વસુધાકો,
જન દેવા હરી હરી જે ઉચરે ધન્ય ધન્ય કહીયે તાકો.

૧૫૪

નેહ લાગ્યો નંદ નંદનસો અળ કૈસે લાજ રહે મોરી સજની,
 યહ અખિયાં અળ રહ ન સકત હું દેખે બિના મજરાજરી સજની.
 અટકે નૈન માધુરી મુસકન ભુલ ગયે સખ કાજરી સજની,
 દેહ ગેહકી સુધ ખીસરાની રહો ગિરો ભાવે આજરી સજની.
 લોક લાજ કુલ કાન છુટગઈ લવા નિરખ જ્યોં બાજરી સજની,
 મયારામ અળ ઓટ ન કોઉ જ્યોં ખત સિંધુ જહાજરી સજની.

૧૫૫

ચાર ખરનમેં સોઈ બડા જીને રાધાકૃષ્ણ રટા રટા,
 કાહેકો જોડે માલ ખબના કાહેકો છાવત ઉંચી અટા.
 જળ ચમકી તખત્રી આવેગી છોડ જાય સળ લટા પટા,
 યહ દમ હીરાલાલ અમોલીક પલ પલ જાતા ઘટા ઘટા.
 વહા આયા કૌલ કરાર કર યહાં કીરતા તું નટા નટા,
 અપને કુટુંબકો એસા દેખે પલક ઉઠાયે પટા પટા.
 જળ તેરા હંસા અલ્યા જાત હું છોડ જાય તું રાજપટા,
 યહ સંસાર મતલબકા ગરજી બાતા કરતા જુંઠ મઠા;
 સંદ્ર સખી લજ બાલકૃષ્ણ છખી કાનન કુંડલ મુકુટ જટા.

૧૫૬

પરથમ વરણાશ્રમ ધર્મ પાલતા, કીધા જપમત દાન અનેક જીવ્યું ધનતે.
 તેથી હરી ભકિત ઉર ઉપની, જાણો સાચો સ્વામી એક જીવ્યું.
 તેણે તીવ્ર વૈરાગ્ય પ્રગટ થયો, ગઈ લોગ વાસના દુર જીવ્યું.
 એક મોક્ષની ઇચ્છા મન વિષે, ખીજી કાંઈ ગમે નહિ વાત જીવ્યું.
 હીંડે જ્ઞાન ગગનમાં મલપતા, છુટયો મોહ માયાનો પાસ જીવ્યું.

વસે અડમ્મઠ તીરથ અંજમાં, દેવ યોગ્યરે જય જયકાર જીવ્યું.
પરાપાર તે વરતે પ્રેમમાં મુખે ખોલે અમુલ્ય ખોલ જીવ્યું.
દીસે દેહવંત જડબુદ્ધિને, પોતે ત્રણ દેહને પાર જીવ્યું.
દીસે ખાતાં પીતાં ખોલતાં, છે નિરંજન નિરાકાર જીવ્યું.

૧૫૭

સંતો આવો અમારા દેશમાં જો,
શાને ભટકે છે ફોગટીઆ વેશમાં જો સંતો.
જ્યાં શોક રોગ મૃત્યુ ભય નહિ કદા જો,
બ્રહ્માનંદ સુખ વરતી રહું સર્વદા જો સંતો.
કાયા કલેશ દોડધુમ ન કરવી પડે જો,
જ્યાં જોઈએ ત્યાં સ્વામી સન્મુખ જડે જો સંતો.
બધા વિશ્વમાં વિરાજે નાથ અમતજો જો,
ન્દ્રા કરવા નિજજનની આતુર ઘણો જો સંતો.
જેની બ્રહ્માદિક દેવ આશા કરે જો,
કામક્રોધ મૂંચોર દુરથી નાઠા કરે જો સંતો.
એવા દેશમાં આવવાની આશા કરે જો,
સદ્ગુણને શીશ ચરણે ધરે જો સંતો.

૧૫૮

અમે હરિગુણ ગાતાં કરવાના હવે નથી કોઈથી ડરવાનાં—અમે.
આ અવસરમાં નિશ્ચય કીધો વિઠલ વરને વરવાનાં—અમે.
જ્યાં જ્યાં હોય સંત સમાજમ ત્યાં ત્યાં નિશ્ચય ઠરવાનાં—અમે.
લોક લાજ મરજદ તણે સેવા સ્મરણ કરવાનાં—અમે.
દાસ કહે પ્રભુપ્રેમ ભક્તિથી હૈયું અમારું ભરવાનાં—અમે.

૧૫૯

ભક્તિ મુકિતની નીસરણી પૃથિવ ઉપરે રે,
 ભક્તિ લાવવિના નહીં કોઈ પામ્યા પાર.
 ભક્તિ ભવસાગર તરવાનું નૈાતમ નાવછે રે,
 ભક્તિ સ્વર્ગાદિક સુખ શાંતીનું છે દ્વાર ભક્તિ.
 ભક્તિ પરમાનંદ પ્રભુની પ્રેમે સાધતારે,
 કૌટિક કિલ્મીસ ને દુઃખ જન્મ મરણ બધ ભક્તિ.
 નીર્મળ અંતરમાં આભાસે સુંદર શામળો રે.
 ભક્તિ વશ થઈ તહાલો પ્રગટે અંતર માંય ભક્તિ.
 ભકતાધિન પ્રભુ રહે નીત્ય નિરંતર ભકતમાં રે.
 અડસઠ તીરથ પણ હરી જનમાં હાજર થાય ભક્તિ.
 શીવ બ્રહ્માને શ્રીજી આવે ત્યાં ઉતાવળા રે.
 પ્રેમે પ્રભુ ભજવા જ્યાં ભગવતી ભકતો ભરાય ભક્તિ.
 એવી ભક્તિ છે શીર સાટે દુર્લભ દેવની રે.
 ભક્તિ અધમ ઉદારણ તારણ આ બુગમાંય ભક્તિ.
 ભકતો ને પ્રભુજી ભક્તિ એ ભવો ભવ આપબે રે.
 જેથી પ્રેમે અહર્નિશ જોવિંદ ગુણ ગવાય ભક્તિ.
 ભક્તિ મુકિતની નીસરણી પૃથિવ ઉપરે રે.

૬૬૦

જનમ્યા ભગવતી ભકતો ધન્ય ધન્ય ભૂમી ઉપરેરે,
 જને પાવન કીધા દેશ વિદેશ વિશાળ-જનમ્યા.
 પાવન કીધા છે પેતાના કુળ સો સામટારે,
 પાવન કીધા પામર જન મન તન તતકાળ-જનમ્યા.
 તીરથ આશ્રમને જલ પૃથ્વી પાવન સંતથીરે,
 પાવન પશુ પંખીન વૃક્ષ થયા વિખ્યાત-જનમ્યા.

ભગવતી ભક્ત પધાર્યા જ્યાં જ્યાં પુરણ પ્રીતથીરે,
 ત્યાં ત્યાં પુરૂષોત્તમ પ્રભુ પ્રેમે પધાર્યા સાથ.-જનમ્યા.
 હરીજન હૈયામાંથી હરીને ક્ષણ નહીં ભુલતાંરે
 હરી હરી રટણ કરે તે જીભે સ્વાસોધાસ -જનમ્યા.
 ભગવત જશ ને ગુણ આ જુગમાં બહુ જણાવતાંરે
 કીધા ત્રીકમ માટે તન મન ધન કુરણાન.-જનમ્યા.

૧૬૧

આઘ ઇશ્વરીને પ્રેમે પાય પૂજીએરે લોલ
 કરી જ્ઞાન ધરી ધ્યાન બેશ બુજીએરે લોલ.
 ભોમા વૈકુંઠ ભવાની એક છે ભલીરે લોલ
 નિગમ ચારના વિચારમાં તે ના કળીરે લોલ.
 નહિ પૃથ્વી, પવન પાણી, દેવ, દાનવીરે લોલ.
 જીવ જંતુ, ઝાડ, પ્હાડ, નાદ માનવીરે લોલ.
 અલખેલી તો અખંડમાં રહ્યાં રમીરે લોલ.
 સ્પષ્ટ સરજવાની વાત માતને ગમીરે લોલ.
 પુરુષ પ્રકૃતિને રૂપે થઈ પાધરીરે લોલ
 પ્રધાન પુરૂષ બની મહત થઈ ઇશ્વરીરે લોલ.
 દક્ષ ઘેર પ્રથમ દેહ ધર્યો દેવીએરે લોલ.
 માનાં ચરણ શરણ નિત્ય નિત્ય સેવીએરે લોલ.
 મચ્છ કચ્છને વરાહ રૂપ ધારણેરે લોલ.
 નરસિંહ બની ભક્ત કેરે કારણેરે લોલ.
 ભૃગુ પતિ પણે હાથ પ્રરશી ધરીરે લોલ.
 ક્ષત્રી શસ્ત્ર તળે કાઢીઆ ફરી પ્રરીરે લોલ.
 રામરૂપ ધરી રાજકાજ કામમાંરે લોલ.
 રાવણ આદિ દૈત્ય માર્યા ઠામ ઠામમાંરે લોલ.

બાળા વામન થઈને બાંધ્યો હતો બળીરે લોલ.
 ત્રણ લોક ત્રણ ક્રમમાં લીધાં છળીરે લોલ.
 કૃષ્ણ રૂપ ધર્યું કેવું કળી કારણેરે લોલ.
 વૃજવાસી વનિતાને બેઠી બારણેરે લોલ.
 બુદ્ધ નામ ધરી બેઠી બાળા સુહરીરે લોલ.
 કલિ અંતમાં કલકી રૂપને કરીરે લોલ.
 કેઈ ઠામ માત રૂપને બેઠાં ઠરીરે લોલ.
 કેઈ ઠામ તાત રૂપને ધરી કરીરે લોલ.
 ભુત પ્રેતને પીશાય દુર ડાકિણિરે લોલ.
 નામ સાંભળીને નાશ પામે શાકિણિરે લોલ.
 કલિ માંહી કાળીદાસને કીધો કવિરે લોલ.
 ભાળી વાત લોજ આગળે નવિ નવિરે લોલ.
 ગાય શીખે સુણે સાંભળે આનંદમાંરે લોલ
 ગણપત કહે નામે ભવ કંદમાંરે લોલ.

૧૬૨

રમે તેવ તેવડી ભોગ માયારે ગરબે ધુમે છે જેને નામે પાવન થાય કાયા-ગ.
 અંગે કિધાં છે શોળ શણુગાર ગરબે, થાય રંગમાં યં થે કારરે-ગરબે.
 નવ દહાડા રમે નવરાતરે ગરબે, ભાવે બેલીને બહુ વિધ ભાતરે-ગરબે.
 રમે આનંદ વનમાં રાસરે ગરબે, માંહિ નાચે બ્રહ્મા અવિનાશરે-ગરબે
 શિવ ડમરૂ વગાડેને ગાયરે ગરબે ત્યાં નવલા નાટા રંગ થાયરે-ગરબે.
 નાચે વિષ્ણુને વેણું વગાડે ગરબે, મહાલક્ષ્મીજી તાળી પાડેરે-ગરબે.
 ચાર વેદનાં ગાન સંભળાયરે ગરબે, માંહિ નારદ તુમરૂ વાયરે-ગરબે.
 રમે ઉરવશી મેનકા પિતારબરીરે ગરબે, ચાલે ઠમકે ને ધમકે ધુધરી-ગ.
 નવ દહાડા નવરંગ થાયરે ગરબે, દાસ શિવરામ વિનંતી ગાયરે-ગરબે

પ્રભુ પ્રાર્થના.

૫૬

સૌનું કરો કલ્યાણ, દયાળુ પ્રભુ, સૌનું કરો કલ્યાણ (ટેક)
 નરનારી પશુ પક્ષીની સાથે, જીવ જંતુનું તમામ-દયાળુ.
 જગના વાસીઓ સૌ સુખ ભોગવે, આનંદે રહી આઠો જામ-દ.
 દુનિયામાં દરદ દુકાળ પડે નહીં, લડે નહીં કોઈ ગામ-દયાળુ
 સર્વે જગે સુખકારી વધે ને, વળી વધે ધનધાન્ય-દયાળુ
 કોઈ કોઈનું ખુરું નવ ધરૂંછે, સૌનું ધરૂંછે સૌ સમાન-દયાળુ.
 પોત પોતાના ધર્મ પ્રમાણે, સર્વે ભજે ભગવાન-દયાળુ

મંડળમાં મળતા પુસ્તકો

સ્વર્ગનું વિમાન	રૂ. ૧-૬-૦	અંશીમાં પ્રભુએ શું ગાયું ?
સ્વર્ગની કુંચી	રૂ. ૧-૬-૦	ધંધર રતુતિ.
સ્વર્ગનો ખગ્ગનો	રૂ. ૧-૬-૦	વિષ્ણુ સદ્ગુણ મ
સ્વર્ગનો આનંદ	રૂ. ૧-૦-૦	શ્રીમદ ભગવદ્ગીતા
સ્વર્ગની સડક.		મહાપુરૂષનો પ્રસાદ.
દુઃખમાં દિલાસો	રૂ. ૦-૧૨-૦	મહાપુરૂષના સિદ્ધાંત
ભજન સાગર	રૂ. ૦-૯-૦	નરસિંહ મહેતાના ૫૬ સંગ્રહ

સતસંગ મંડળ,

નરનારાયણ મંદિર-મુખ્ય, ૨.

પ્રિન્ટર:-અમરચંદ લખમીચંદ બૈદ,
 શ્રી હિન્દ લક્ષ્મી પ્રેસ, કાલ્યાણેવી રોડ, મુખ્ય, ૨.

